

AMFIBIS I RÈPTILS DEL PARC SERRALADA LITORAL

Setembre 2001

Fotografia: arxiu Minuartia, Estudis Ambientals

AMFIBIS I RÈPTILS DEL PARC SERRALADA LITORAL

Setembre 2001

EQUIP TÈCNIC

Roser Campeny, llicenciada en biologia. Elaboració de l'estudi

Daniel Villero, llicenciat en biologia. Tractament cartogràfic i de la base de dades

AGRAÏMENTS

Agraïm la col·laboració en el treball de camp i la recollida de dades de Roser Loire, biòloga del Parc Serralada Litoral, dels guardes del Parc, Francesc Bombardó, Raimon Castellví, Diego Fernández, Josep M. Freixas i Jordi Ponce, d' en Xavier Puig, Albert Vila i Marina Miró de Galanthus, i d'en Pepe Beúnza, tècnic de la Diputació de Barcelona. Agraïm també a Xavier Rivera l'aportació d'informació especialment sobre el sector sud-occidental del Parc.

AMFIBIS I RÈPTILS DEL PARC SERRALADA LITORAL

ÍNDIX

1.	INTRODUCCIÓ	1
2.	METODOLOGIA	3
2.1	Obtenció de les dades	3
2.1.1	Treball de camp s'ha realitzat entre l'estiu de 2000 i primavera de 2001.	3
2.1.2	Observacions del personal del Parc Serralada Litoral	3
2.1.3	Buidats bibliogràfics i de bases de dades	4
2.2	Tractament de la informació	4
3.	RESULTATS	7
3.1	Informació continguda a la base de dades	7
3.2	Espècies presents a l'àmbit d'estudi	7
3.3	Espècies presents en indrets propers i no localitzades a l'àmbit d'estudi	9
3.4	Mapes de localitzacions	10
3.4.1	Mapes globals	10
3.4.2	Mapes per espècies	12
3.5	Comentaris per espècies	16
3.5.1	Salamandra (<i>Salamandra salamandra</i>)	16
3.5.2	Tritó verd (<i>Triturus marmoratus</i>)	18
3.5.3	Tòtil (<i>Alytes obstetricans</i>)	19
3.5.4	Gripau d'esperons (<i>Pelobates cultripes</i>)	21
3.5.5	Granoteta de punts (<i>Pelodytes punctatus</i>)	22
3.5.6	Gripau comú (<i>Bufo bufo</i>)	24
3.5.7	Gripau corredor (<i>Bufo calamita</i>)	26
3.5.8	Reineta (<i>Hyla meridionalis</i>)	28
3.5.9	Granota verda (<i>Rana perezi</i>)	30

3.5.10	Tortuga mediterrània (<i>Testudo hermanni</i>)	32
3.5.11	Tortuga de rierol (<i>Mauremys leprosa</i>)	34
3.5.12	Tortuga de Florida (<i>Tracheys scripta elegans</i>)	36
3.5.13	Dragó comú (<i>Tarentola mauritanica</i>)	38
3.5.14	Dragó rosat (<i>Hemidactylus turcicus</i>)	40
3.5.15	Sargantaner gros (<i>Psammmodromus algirus</i>)	42
3.5.16	Sargantaner petit (<i>Psammmodromus hispanicus</i>)	44
3.5.17	Llangardaix ocel·lat (<i>Timon lepidus</i>)	45
3.5.18	Sargantana ibèrica (<i>Podarcis hispanica</i>)	47
3.5.19	Vidriol (<i>Anguis fragilis</i>)	49
3.5.20	Serp de ferradura (<i>Coluber hippocrepis</i>)	51
3.5.21	Serp verda (<i>Malpolon monspessulanus</i>)	53
3.5.22	Serp blanca (<i>Elaphe scalaris</i>)	55
3.5.23	Serp d'aigua (<i>Natrix maura</i>)	57
3.5.24	Serp de collaret (<i>Natrix natrix</i>)	59
3.5.25	Serp llisa meridional (<i>Coronella girondica</i>)	61
3.5.26	Escurçó ibèric (<i>Vipera latasti</i>)	63
4.	RESUM	65
5.	RECOMANACIONS	69
5.1	Recomanacions sobre el coneixement dels amfibis i rèptils de l'àmbit d' estudi	69
5.2	Recomanacions sobre mesures de conservació dels amfibis i rèptils	70
6.	BIBLIOGRAFIA	73

1. INTRODUCCIÓ

La *Memòria informativa del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge de la Conreria – Sant Mateu – Céllecs* (Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient) qualificava diverses espècies d'amfibis i rèptils com a espècies en situació d'amenaça o d'especial vulnerabilitat. Entre elles hi havia 8 amfibis i 11 rèptils. Això constitueix quasi tots els amfibis del territori considerat i més de la meitat dels rèptils. Aquest fet posa de manifest la necessitat de disposar d'un bon coneixement d'aquests grups zoològics per poder adoptar les mesures adients per garantir la seva conservació.

La informació més completa sobre l'herpetofauna de la zona de la qual es disposava fins aquest moment correspon a un complet recull de referències efectuat per S. Grau l'any 1992. Es tracta, per tant, d'un treball quasi amb 10 anys d'antiguitat.

Tot això feia recomanable una actualització del coneixement sobre els amfibis i rèptils d'aquest territori, que alhora permetés detectar buits d'informació i constituís una base per a la gestió i per anar incrementant el coneixement en aquells aspectes que s'estimi convenient.

En aquest marc, l'òrgan gestor del Parc Serralada Litoral encarrega a Minuartia, Estudis Ambientals la realització d'un estudi sobre l'herpetofauna del Parc que té per objectius:

- Determinar les espècies presents a l'àmbit d'estudi
- Establir la distribució geogràfica de cada espècie

Aquesta informació bàsica es complementa amb les dades que es puguin obtenir de cada espècie sobre:

- Biòtops
- Hàbitats ocupats i llocs de reproducció
- Fenologia

2. METODOLOGIA

2.1 Obtenció de les dades

Les dades s'han obtingut fonamentalment de tres fonts d'informació:

- Treball de camp propi.
- Observacions del personal del Parc Serralada Litoral.
- Buidat bibliogràfic i de bases de dades i recopilació d'altres informacions preexistents disperses. Consultes a experts locals.

Per a l'enregistrament de les observacions efectuades durant el treball de camp propi i les efectuades pel personal del Parc Serralada Litoral, s'han utilitzat fitxes estandarditzades. Aquestes fitxes corresponen a dos models diferents: un per enregistrar l'observació d'individus, i l'altra per enregistrar les característiques dels punts de reproducció dels amfibis.

L'àmbit adoptat per recopilar les dades és el delimitat per la línia de costa, la riera d'Argentona, el límit de l'espai protegit, el Mogent, i aproximadament els sòls urbanitzables de Badalona i Santa Coloma. El treball de camp, però, s'ha centrat fonamentalment en l'àmbit de l'espai protegit.

2.1.1 Treball de camp s'ha realitzat entre l'estiu de 2000 i primavera de 2001.

El treball de camp s'ha realitzat entre l'estiu de 2000 i primavera de 2001. S'ha efectuat una sortida cada mes en els períodes favorables, i més d'una en els mesos de maig i juny. Així, han quedat exclosos del treball de camp els mesos de gener i febrer, agost, novembre i desembre (la sortida corresponent a octubre es va efectuar la primera setmana de novembre).

2.1.2 Observacions del personal del Parc Serralada Litoral

Les observacions s'efectuen durant les tasques habituals del personal del Parc. Malgrat això, s'han fet visites mensuals per caracteritzar punts de reproducció d'amfibis entre gener i maig del 2000. Entre maig i juny de 2001 hi ha hagut un major esforç de detecció de rèptils.

2.1.3 Buidats bibliogràfics i de bases de dades

S'ha fet un buidat de les dades existents a la base de dades de l'Atlas Herpetològic de Catalunya, així com de bases de dades pròpies. S'ha efectuat també un buidat bibliogràfic intensiu de les referències concretes de la zona (vegeu l'apartat 6. *Bibliografia*). Una part important de dades ha estat aportada per Grau (1992) per al conjunt de la zona estudiada, i per les bases de dades de R. Campeny per a la comarca del Maresme. L'extrem sud de la serralada compta amb una font de dades important en els treballs sintetitzats en Rivera & Sáez (en premsa).

S'han incorporat a la base de dades associada a aquest informe totes les dades disponibles des de començament del segle XX. Cal indicar, però, que pràcticament totes les referències són posteriors a 1975 excepte les de principis de segle de Maluquer (1916, 1917) i algunes de Palaus & Schmidtler (1969). Algunes sense data han de ser també posteriors a 1975.

2.2 Tractament de la informació

S'ha construït un full de càlcul Microsoft Excel que s'ha utilitzat com a base de dades. A aquesta s'han incorporat totes les referències obtingudes. Donada la diversitat de fonts d'informació, la base de dades conté diversos camps que només són omplerts en alguns pocs casos. La referenciació geogràfica s'ha efectuat mitjançant la quadrícula UTM 1x1 km. No totes les cites disposaven d'aquesta dada, especialment en el cas de referències bibliogràfiques o les procedents de l'Atlas herpetològic; només en aquells casos en que els topònims i indicacions sobre la localització no deixaven dubtes s'ha transformat un UTM 10x10 en UTM 1x1.

El tractament geogràfic de la informació s'ha efectuat amb el SIG Miramon. S'han generat mapes globals del nombre de cites per quadrícula i nombre d'espècies per quadrícula separant amfibis i rèptils. S'ha elaborat un mapa de presència – absència per a cada espècie.

L'abundància de cada espècie s'ha estimat seguint el mètode utilitzat per Campeny (2001) (percentatge de quadrícules en les que és present una espècie sobre el total de quadrícules amb informació) i adoptant les categories de freqüència establertes per Llorente *et al.* (1995) que es mostren a la taula 2.1. S'utilitza el percentatge sobre el total de quadrícules amb informació, i no el total de quadrícules de l'àmbit estudiat, amb la finalitat que els resultats no

siguin esbiaixats a causa de l'existència de dèficits de prospecció. Com s'indica a l'apartat 3.4.1, aquests dèficits són importants en alguns sectors de l'àmbit d'estudi.

Taula 2.1. Freqüència assignada a cada espècie en funció del percentatge de quadrícules en les que es localitza.

<i>FREQÜÈNCIA ASSIGNADA</i>	<i>PERCENTATGE DE PRESÈNCIA</i>
Rar	0-10%
Escàs	10-25%
Freqüent	25-50%
Abundant	50-75%
Molt abundant	75-100%

FONT: Llorente et al. (1995)

A partir de les fitxes de camp i de les referències sobre hàbitats d'observació, dates i tipus d'observació efectuada, es realitza una descripció dels hàbitats ocupats i de la fenologia d'aquelles espècies per a les que hi ha informació prou completa. En el cas d'informació escassa, s'aporten com a referència dades d'indrets propers o, si aquestes no existeixen, d'un territori més extens dins del qual es troba l'àrea estudiada.

3. RESULTATS

3.1 Informació continguda a la base de dades

La base de dades confeccionada consta de 492 referències. D'aquestes, 372 corresponen a les existents des de principis del segle XX, anteriors a aquest estudi (tant dades bibliogràfiques, com pròpies com d'altres investigadors) i 120 són les aportades per les prospeccions efectuades durant l'estudi. De les primeres, a 47 no hi consta l'UTM 1x1, de manera que per a l'anàlisi cartogràfica són útils 445.

3.2 Espècies presents a l'àmbit d'estudi

S'han localitzat 9 espècies d'amfibis i 17 de rèptils, incloent una tortuga introduïda i potser alguna altra d'assilvestrada. Per a alguna espècie és dubtós que es mantinguin poblacions a la zona, cosa que es discuteix més endavant en la descripció que es realitza de cada una d'elles. Una observació de serp verd-groga (*Coluber viridiflavus*) al Coll de Can Gallemí a Premià de Dalt l'any 1980 (Miquel Mateu, com. pers.) s'ha descartat, ja que es tracta d'una referència molt allunyada de l'àrea de distribució de l'espècie i en un ambient completament atípic; hauria de ser confirmada amb noves observacions. Les espècies localitzades són:

AMFIBIS

- Salamandra (*Salamandra salamandra*)
- Tritó verd (*Triturus marmoratus*)
- Tòtil (*Alytes obstetricans*)
- Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*)
- Granoteta de punts (*Pelodytes punctatus*)
- Gripau comú (*Bufo bufo*)
- Gripau corredor (*Bufo calamita*)
- Reineta (*Hyla meridionalis*)
- Granota verda (*Rana perezii*)

RÈPTILS

- Tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) (possiblement asilvestrada)
- Tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*)
- Tortuga de Florida (*Trachemys scripta*) (introduïda)
- Dragó comú (*Tarentola mauritanica*)
- Dragó rosat (*Hemidactylus turcicus*)
- Sargantaner gros (*Psammmodromus algirus*)
- Sargantaner petit (*Psammmodromus hispanicus*)
- Llangardaix ocel·lat (*Timon lepidus*)
- Sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*)
- Vidriol (*Anguis fragilis*)
- Serp de ferradura (*Coluber hippocrepis*)
- Serp verda (*Malpolon monspessulanus*)
- Serp blanca (*Elaphe scalaris*)
- Serp d'aigua (*Natrix maura*)
- Serp de collaret (*Natrix natrix*)
- Serp llisa meridional (*Coronella girondica*)
- Escurçó ibèric (*Vipera latasti*)

L'herpetofauna de l'àmbit estudiat es veu dominada per la component mediterrània, amb alguns elements propis de regions eurosiberianes i mesoeuropees (com el vidriol i la serp de collaret).

La taula 3.1 mostra el percentatge que representa el nombre d'espècies a la zona sobre el total d'espècies de cada grup a Catalunya. Tenint en compte la diversitat de biòtops i situacions bioclimàtiques que existeixen a Catalunya, i que la zona estudiada presenta una component fortament mediterrània, els valors indicarien una riquesa herpetològica notable. A títol comparatiu s'aporten les dades del Montnegre i el Corredor, zona molt més extensa i amb una importància major d'ambients submediterranis i fins i tot centreeuropeus.

Taula 3.1. Nombre d'espècies d'amfibis i rèptils a l'àmbit d'estudi en relació a la fauna herpetològica catalana i comparació amb l'herpetofauna del Montnegre i el Corredor.

	<i>N. espècies a Catalunya¹</i>	<i>N. espècies a l'àmbit¹</i>	<i>%</i>	<i>N. espècies Montnegre i Corredor¹</i>	<i>%</i>
Amfibis	14	9	64	10	71
Urodels	5	2	40	3	60
Anurs	9	7	78	7	78
Rèptils	30	17	57	19	63
Quelonis	3	3	100	3	100
Amfispènids	1	0	0	0	0
Saures	15	7	47	8	53
Ofidis	11	7	64	8	73

¹ Excepte introduïdes

FONT: Roig *et al.* (2000), Minuartia (2001) i dades del present estudi

3.3 Espècies presents en indrets propers i no localitzades a l'àmbit d'estudi

Pel que fa a espècies que han aparegut en indrets propers de la serralada, però que no s'han localitzat a l'àmbit d'estudi, indiquem les següents:

- Tritó palmat (*Triturus helveticus*): es troba al Corredor i al Montnegre, al límit meridional de la seva distribució a Catalunya (exceptuant les poblacions del Montsià) i és poc probable que es localitzi a l'àmbit.
- Sargantana roquera (*Podarcis muralis*): s'ha trobat a Tordera i molt puntualment al Montnegre (Roig *et al.* 2000). Molt possiblement no es localitza a l'àmbit estudiat.
- Tortuga d'estany (*Emys orbicularis*): ha estat citada al Mogent a l'alçada de Vilanova del Vallès (Prat *et al.*, 1996), i a l'aiguamoix de Can Ribes ha estat observat un exemplar des de 1981 (Carceller & Iglesias, 1999), tot i que segons Rivera & Saez (2000 i en premsa) és probable que es tracti d'un animal introduït. D'acord amb J. Rodríguez (recollit per Naturalea & Minuartia, 2001), l'espècie era abundant en molts trams del riu. En el context català aquesta tortuga presenta una distribució costanera i residual (Llorente *et al.* 1995), amb referències properes al Vallès Occidental i periòdicament apareixen noves localitats aïllades, pel que caldria fer atenció a una eventual presència de poblacions al riu o zones aigualoses properes.
- Serp d'Esculapi (*Elaphe longissima*): va ser citada per Maluquer (1917) a Santa Coloma de Gramenet. S'ha localitzat al Montnegre (Roig *et al.* 2000) amb la localitat més propera

a Llinars del Vallès (dades pròpies). Sembla que presenta certa expansió i potser si aquest procés continua podria arribar a trobar-se a les zones forestals més obagues i frescals.

- Escurçó europeu (*Vipera aspis*): ha estat localitzat al Montnegre i el Corredor i presenta un procés d'expansió cap a cotes cada cop més baixes; s'ha localitzat a Mataró, molt a prop de la zona d'estudi (dades pròpies). Cal no descartar que pugui localitzar-se a l'àmbit, sobretot als sectors més frescals i situats al nord.

3.4 Mapes de localitzacions

3.4.1 Mapes globals

La taula 3.2 mostra el nombre de quadrícules per a les quals existeix alguna dada i el percentatge que això suposa respecte al total de quadrícules de l'àmbit estudiat (214 quadrícules) o de l'àmbit protegit (90 quadrícules). Per al conjunt de la zona estudiada el percentatge de quadrícules amb informació, ja sigui d'amfibis o de rèptils, és de 55%. Per a l'àmbit protegit, al qual s'ha dedicat més específicament l'esforç de prospecció, el percentatge de quadrícules amb informació puja al 77%. La proporció de quadrícules amb dades per als rèptils (ja sigui sobre el total o sobre l'espai protegit) és superior a la mateixa dada per als amfibis. Això possiblement reflecteix el caràcter xèric de la zona estudiada, més favorable als rèptils.

Taula 3.2. Quadrícules UTM 1x1 km amb informació en relació a l'àmbit d'estudi i l'espai protegit, i per als amfibis i rèptils.

	UTM 1X1 AMB INFORMACIÓ		%	
	TOT L'ÀMBIT	ÀMBIT PROTEGIT	SOBRE TOT L'ÀMBIT	SOBRE ÀMBIT PROTEGIT
AMFIBIS	64	41	30	45
RÈPTILS	99	60	46	66
TOTAL	117	70	55	77

FONT: Elaboració pròpia

La figura 3.1 mostra el nombre de citacions d'amfibis i rèptils per quadrícula, i permet veure el conjunt de la zona per a la que es té alguna dada. Excepte uns indrets concrets, la major part de quadrícules amb informació presenten un nombre inferior o igual a les 5 citacions, i això seria possiblement indicatiu de certa homogeneïtat geogràfica en la prospecció. Cal tenir en

compte que l'origen d'algunes localitzacions no permet discernir el nombre de cites per a una determinada quadrícula, de manera que consten sempre com una única cita.

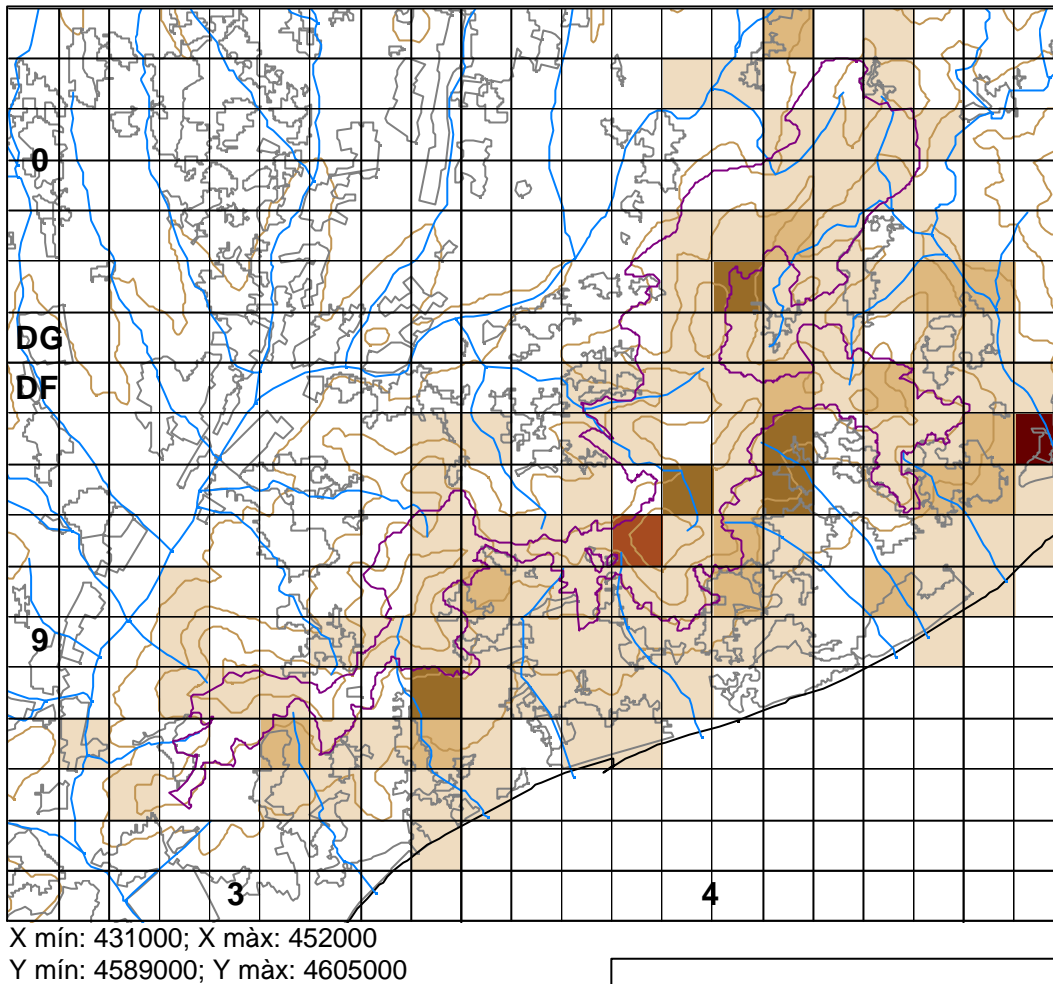

Figura 3.1. Nombre de citacions d'amfibis i rèptils per quadrícula

Es detecten alguns buits d'informació. Dins de l'espai aquests buits són puntuals, i potser es fan més palesos en alguns indrets de la perifèria. Fora de l'espai es localitza un buit molt important a la vessant vallesana, ja que totes les cotes des de mitjana altitud cap el riu no presenten pràcticament informació. Això es relaciona, d'una banda, amb el fet que les prospeccions efectuades s'han adreçat a incrementar el coneixement dins de l'espai; de l'altra, amb el fet que a la vessant del Maresme es disposava d'abundant informació prèvia procedent de dades pròpies, cosa que no tenia un equivalent al Vallès. A la vessant de solell la zona més deficitària quant a informació és l'extrem sud, dèficit també atribuïble a un menor esforç de prospecció; el buit que s'observa a l'oest de Burriac – Montcabrer és un dèficit menor ja que correspon en bona part a zona urbanitzada.

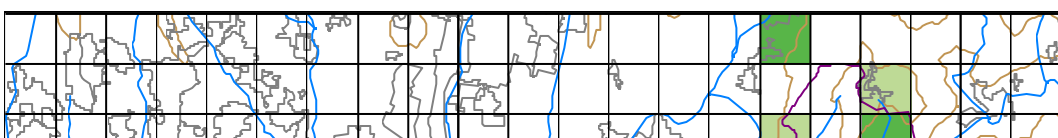
Les figures 3.2 i 3.3 mostren el nombre d'espècies per quadrícula separant amfibis i rèptils. Per a ambdós grups quasi totes les quadrícules presenten un nombre d'espècies inferior o igual a 4. La comparació d'aquestes figures amb la 3.1 posa de manifest que les quadrícules amb nombre d'espècies superior a 4, es corresponen generalment amb les que presenten un major nombre de citacions, el que reflecteix el major esforç de prospecció en aquests indrets. Lògicament, hi ha més quadrícules amb valors mitjans i elevats de rèptils que no pas d'amfibis, ja que el nombre màxim d'espècies d'amfibis a la zona és de 8, mentre que de rèptils és de 18.

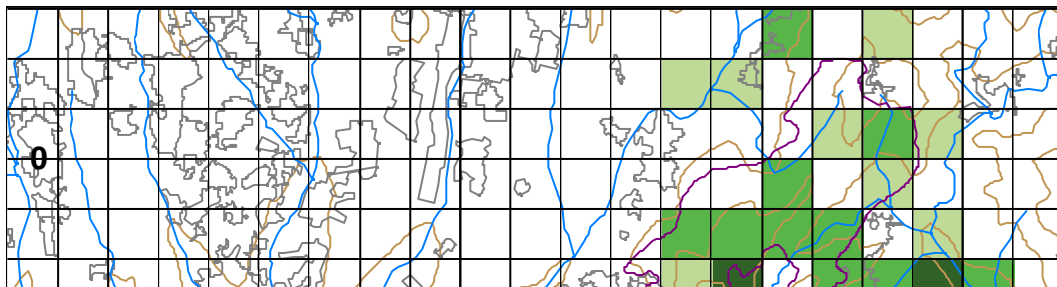
Globalment la distribució dels amfibis es presenta més fragmentada que la dels rèptils, cosa que reflectiria la dependència de l'aigua que mostren aquests vertebrats, i la relativa escassetesa d'ambients aquàtics a la zona, pràcticament reduïts a fonts, alguns basses i trams de rieres, molt poques de les quals porten aigua de forma permanent.

3.4.2 Mapes per espècies

Les localitzacions de cada espècie es presenten a les figures 3.4 a 3.26. La taula 3.3 mostra els percentatges de presència obtinguts a partir del mètode abans indicat utilitzat per Campeny (2000). En el cas d'espècies per a les que no es disposa de cap UTM 1x1, s'indica únicament la freqüència, ja que es tracta d'espècies amb poquíssimes referències. No hi consten les espècies per a les que no es tenen referències d'UTM 1x1.

La freqüència de cada espècie varia en funció de si s'adopta com a referent el total de quadrícules amb informació o el total de quadrícules amb informació d'amfibis o de rèptils segons correspongui. En els comentaris específics que es presenten en el punt següent s'adopta el total de quadrícules amb informació, ja que aquestes han estat efectivament les quadrícules visitades i es considera un indicador més adequat.

Taula 3.3. Freqüència de les espècies d'amfibis o de rèptils de l'àmbit estudiat. La freqüència s'indica com a percentatge del nombre de quadrícules UTM 1x1 on l'espècie és present en relació al nombre de quadrícules amb dades d'amfibis o bé de rèptils (segons el cas); i com a percentatge del nombre de quadrícules UTM 1x1 on l'espècie és present en relació al

nombre total de quadrícules amb informació (tant si és amb dades d'amfibis com de rèptils).
N: nombre de quadrícules on l'espècie és present.

ESPÈCIE	N	% DE PRESENCIA		% DE PRESENCIA	
		(QUADRÍCULES AMB AMFIBIS / RÈPTILS)	ESTATUS	(TOTAL QUADRÍCULES AMB INFORMACIÓ)	ESTATUS
Salamandra	24	38	FREQÜENT	20	ESCÀS
Tritó verd	-	-	RAR	-	RAR
Tòtil	34	53	ABUNDANT	29	FREQÜENT
Gripau d'esperons	-	-	RAR	-	RAR
Granoteta de punts	7	11	ESCÀS	6	RAR
Gripau comú	15	23	ESCÀS	13	ESCÀS
Gripau corredor	9	14	ESCÀS	8	RAR
Reineta	10	16	ESCÀS	9	RAR
Granota verda	9	14	ESCÀS	8	RAR
Tortuga mediterrània	1	1	RAR	1	RAR
Tortuga de rierol	2	2	RAR	2	RAR
Tortuga de Florida	1	1	RAR	1	RAR
Dragó comú	29	29	FREQÜENT	25	FREQÜENT
Dragó rosat	7	7	RAR	6	RAR
Sargantaner gros	26	26	FREQÜENT	22	ESCÀS
Sargantaner petit	8	8	RAR	7	RAR
Llangardaix ocel-lat	24	24	ESCÀS	21	ESCÀS
Sargantana ibèrica	48	48	FREQÜENT	41	FREQÜENT
Vidriol	8	8	RAR	7	RAR
Serp de ferradura	1	1	RAR	1	RAR
Serp verda	33	32	FREQÜENT	28	FREQÜENT
Serp blanca	25	25	FREQÜENT	21	ESCÀS
Serp d'aigua	5	5	RAR	4	RAR
Serp de collaret	11	11	ESCÀS	9	RAR
Serp llisa meridional	3	3	RAR	3	RAR
Eскурçó ibèric	-	-	RAR	-	RAR

FONT: Elaboració pròpia

3.5 Comentaris per espècies

3.5.1 Salamandra (*Salamandra salamandra*)

- **Distribució**

Tot i ser un dels amfibis més abundants, es tracta d'una espècie escassa. Es troba vinculat a les parts altes de la serralada i les valls interiors (figura 3.4). Les localitats de cria al vessant solell al sud de la riera d'Argentona són molt rares. Les de l'extrem sud de l'àmbit són excepcionals perquè es troben en un sector molt sec; aconsegueixen mantenir una població important al torrent de l'Amigó (Badalona), la qual està sent estudiada de fa anys per Rivera i els seus col·laboradors (Rivera *et al.*, 1999 a, b i c, Rivera & Simón, 1999). Citada de Sant Fost de Campsentelles (Grau, 1992).

- **Hàbitats**

La salamandra s'ha localitzat quasi sempre en zones d'alzinar, vernedes i avellanoses, tot i que alguna observació s'ha efectuat en pinedes i brolles. Ocupa sobretot rierols i fonts. En el conjunt del Maresme les rieres són l'hàbitat de reproducció en el 86% de les observacions (Campeny 1993).

- **Fenologia**

Les observacions d'aquesta espècie es distribueixen de gener a juny, amb alguna dada escassa a la tardor (novembre). Rivera *et al.* (1999 b i c) per a una població de Badalona indiquen que el període d'activitat de l'espècie comprèn de finals de setembre fins a maig, tot i que el període més favorable es situa entre octubre i abril, iniciant-se l'activitat important amb les primeres pluges d'octubre. Al gener detecten un descens de l'activitat i no n'observen amb les tempestes d'estiu a temperatures altes. A la tardor s'observa una gran activitat marcada pel zel dels mascles. Les femelles mostren una activitat més regular durant tot l'any i tendeixen a incrementar-la a la primavera, potser en relació al fet que dipositen les larves en els punts d'aigua. Aquesta activitat, de tota manera, es desenvolupa d'octubre a abril de forma continuada (Rivera *et al.* 1999 a). Segons els mateixos autors, el període larvari s'estén des que les larves són dipositades fins que s'asseca el punt d'aigua. En la població estudiada per ells, les larves recent nascudes fan entre 29 i 40 mm, amb una mitjana de 33,8 mm. En el moment de la metamorfosi la mitjana de la longitud corporal és 28,47 mm (rang entre 20 – 44,5 mm) i de la longitud total 52,11 mm (rang entre 36 – 79,5 mm).

Les dades del conjunt de la serralada indiquen que el període amb més observacions de larves correspon als mesos de febrer a abril, cosa que coincideix amb la major activitat de les femelles a principis d'any i cap a la primavera observada pels autors abans esmentats. S'han vist individus just metamorfosats ja pel març, els quals corresponen a larves dipositades l'any anterior.

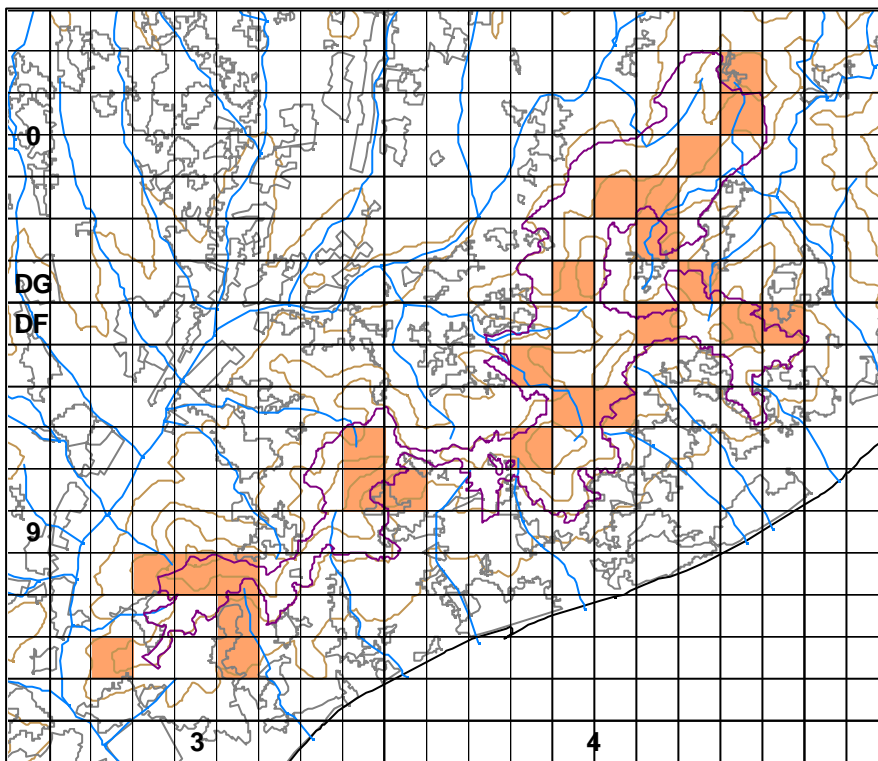

Figura 3.4. Quadrícules amb presència de salamandra (*Salamandra salamandra*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.2 Tritó verd (*Triturus marmoratus*)

- **Distribució**

Es té coneixement de la presència d'aquesta espècie per una localització antiga a la riera d'Argentona i una a la Roca (Grau, 1992). Hi ha una referència molt dubtosa a Santa Maria de Martorelles (recollit per Grau, 1992, i per Rivera & Sáez, en premsa). Una localitat coneguda a l'extrem sud de l'àmbit estudiat no ha tornat a donar observació de l'espècie després dels incendis de 1994 (Rivera & Sáez, en premsa); molt possiblement es tractava d'una població introduïda (Rivera, *in verbis*). Sembla, doncs, que el tritó verd es troba en localitats associades a la conca de la riera d'Argentona (cosa concordant amb el fet que es trobi també a localitats del Corredor), i del Mogent, sempre, però, com a espècie molt escassa. No es trobaria als vessants de la conca del Besòs.

- **Hàbitats**

No hi ha dades sobre els ambients utilitzats per aquesta espècie a l'àmbit d'estudi. En el Maresme (Campeny, 1993) els seus hàbitats de reproducció es reparteixen equitativament entre prats inundats, canals de drenatge i piques i pericons; també utilitza safareigs de cases de pagès quasi o totalment abandonats.

- **Fenologia**

Les escasses dades sobre aquesta espècie a la zona no permeten aportar informació sobre la seva fenologia en aquesta àrea. Dades de la zona propera del Montnegre i el Corredor (Campeny, 1996) indiquen que l'època reproductora s'allarga de mitjan febrer a mitjan maig i les larves són a l'aigua de principis de maig a principis de juliol; hi ha indicis no conclouents d'una segona època de reproducció entre octubre i novembre.

3.5.3 Tòtil (*Alytes obstetricans*)

- **Distribució**

És l'amfibi localitzat en més quadrícules, i és l'únic que es situa a la categoria de freqüent (figura 3.5). Sembla que seria molt escàs a les zones obagues i més forestades. Es localitza també al Mogent a l'alçada de Vilanova i de la Roca (Prat *et al* 1996).

- **Hàbitats**

A l'àmbit d'estudi el tòtil es localitza en ambients diversos, tant oberts (brolles o pinedes) com més tancats i humits (alzinars). Les dades al Maresme (Campeny, 1993) indiquen que per a la reproducció utilitza sobretot safareigs (67%), piques i pericons (15%) i rieres (13%), tot i que el ventall de tipus de masses d'aigua on diposita els cap-grossos és molt ampli.

- **Fenologia**

Les observacions de tòtil es reparteixen entre gener i agost, amb dades esporàdiques la resta de mesos entre setembre i desembre. Rivera (1998) indica a la serra de Collserola i extrem sud de la serralada Litoral la presència de mascles amb ous pel setembre i l'octubre. A l'àmbit d'estudi les larves a l'aigua s'han observat de febrer a agost, tot i que en indrets propers (Campeny, 1996) s'han observat fins l'octubre, i larves hivernants es poden anar observant durant tot l'hivern fins l'agost següent.

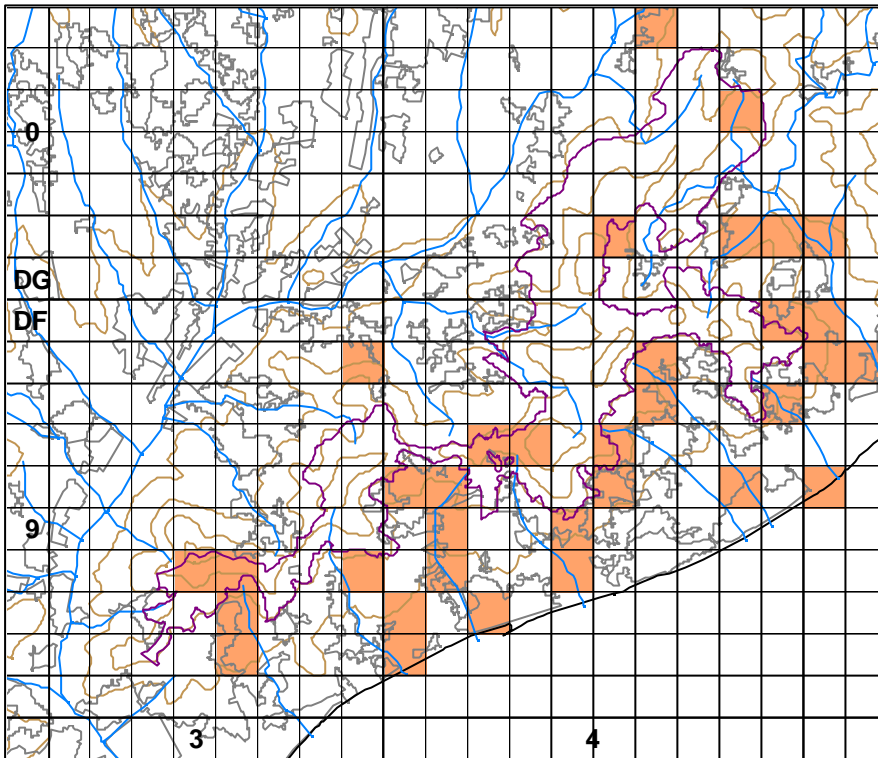

Figura 3.5. Quadrícules amb presència de tòtil (*Alytes obstetricans*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.4 Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*)

- **Distribució**

Es tracta d'una espècie rara. Existeix una referència antiga de Maluquer (1916) al Masnou i ha estat citat a la Roca (Grau, 1992). En l'entorn geogràfic proper es troba al Montnegre i el Corredor puntualment i ha estat localitzat molt a prop del límit de l'àmbit estudiat, a Mataró (dades pròpies). La permanència de l'espècie a l'àmbit considerat és molt dubtosa i resta com un aspecte pendent de confirmació.

- **Hàbitats**

En relació a la zona estudiada, la única dada concreta és aportada per Maluquer (1916) que cita l'espècie en un safareig dels afores del Masnou. Considerant el conjunt del Maresme (Campeny, 1993), l'espècie utilitza sobretot safareigs per a la reproducció (67% dels casos).

- **Fenologia**

Les observacions d'aquesta espècie a la zona estudiada són puntuals i no aporten informació sobre la seva fenologia. Al Montnegre i el Corredor aquest gripau es reproduïx de mitjan febrer a mitjan març; des d'aquest darrer mes fins agost es van trobant larves a l'aigua en gran quantitat i de forma més esporàdica fins a mitjan novembre (Campeny, 1996). A Vallvidrera l'aparellament i les postes es detecten entre març i abril, i el període larvari podria durar fins juny o juliol (Rivera, 1998).

3.5.5 Granoteta de punts (*Pelodytes punctatus*)

- **Distribució**

És una espècie rara a la zona, localitzada únicament a Cabrils i a la conca de la riera d'Argentona (figura 3.6). Apareixen algunes poblacions a l'extrem sud de l'àmbit. S'ha localitzat també al Mogent a La Roca (Prat *et al.*, 1996). Es tracta d'una espècie que sol aparèixer puntualment (Llorente *et al.*, 1995). El fet que presenti aquesta distribució disjunta pot deure's al comportament habitual de l'espècie, però cal no descartar un procés de regressió que, d'altra part, està afectant pràcticament totes les espècies d'amfibis de la zona.

- **Hàbitats**

No es disposa pràcticament de dades sobre els ambients on es localitza l'espècie a l'àmbit d'estudi. Per al conjunt del Maresme (Campeny, 1993) els hàbitats de reproducció constatats són prats inundats. Rivera & Sáez (en premsa) esmenten que l'espècie es pot trobar en conreus, boscos o àrees aclarides amb vegetació degradada, i que els punts de reproducció són també diversos (estanys naturals, tolls temporals, basses d'ús agrícola...). Rivera (1998) el cita del pantà de Vallvidrera, indret que correspon a una important massa d'aigua.

- **Fenologia**

Com en l'espècie precedent, les escasses dades obtingudes (maig i juny) no permeten extreure informació sobre la fenologia de la granoteta de punts a la zona. Al Montnegre i el Corredor el període reproductor s'inicia a començament de febrer i s'allarga fins a finals de maig; de març fins a juny, com a mínim, es troben les larves a l'aigua (Campeny, 1996). A Vallvidrera s'observa un període de reproducció primaveral (gener – abril) i un de tardoral (setembre – novembre); sembla que els cap-grossos procedents de les postes tardorals, en créixer a temperatures més fredes es desenvolupen més lentament que els cap-grossos de primavera, passen l'hivern com a larves i fan la metamorfosi la primavera següent (Rivera, 1998).

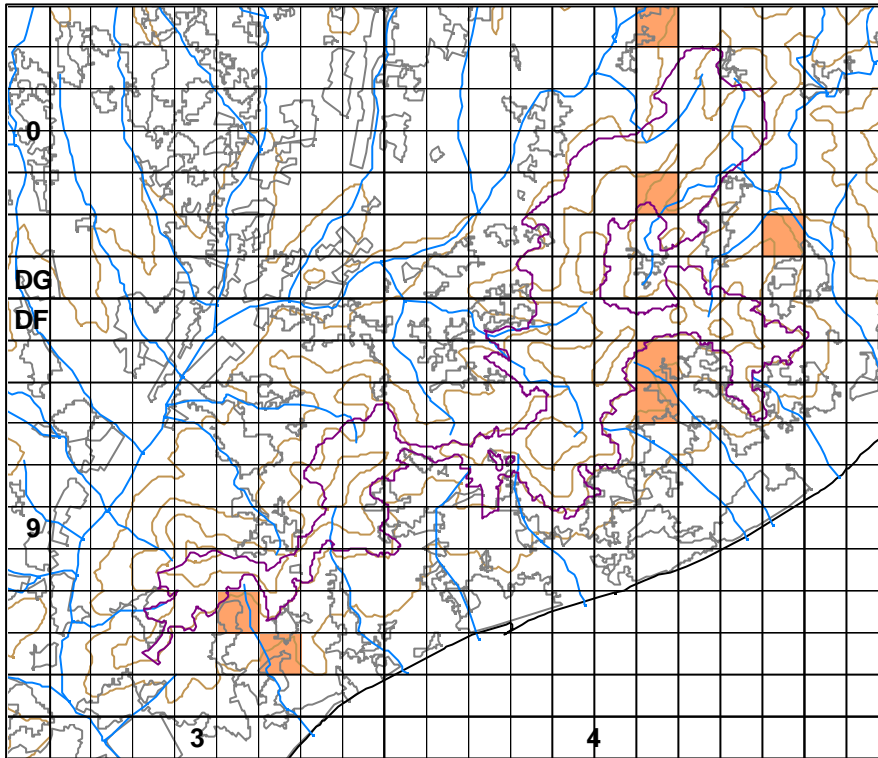

Figura 3.6. Quadrícules amb presència de granoteta de punts (*Pelodytes punctatus*)
(en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.6 Gripau comú (*Bufo bufo*)

- **Distribució**

El gripau comú és el tercer amfibi més abundant, però es manté dins la categoria d'escàs. Es localitza en nombrosos indrets de la meitat nord de l'àmbit estudiat (figura 3.7). Ha estat també citat al Mogent a l'alçada de Vilanova del Vallès (Prat *et al.*, 1996). Les localitats representades a la cartografia són escasses a la meitat sud; San Miguel (1975) cita el gripau comú de forma indefinida com a present al riu Mogent – La Conreria. Tot i que el gripau comú és un amfibi resistent a la sequedat, el caràcter més xèric d'aquest sector sud i sobretot la manca de masses d'aigua importants i de cursos d'aigua oligotròfics hi dificulten la seva presència.

- **Hàbitats**

A l'àmbit d'estudi aquesta espècie s'ha trobat distribuït en diversos ambients: boscos de ribera (avellanoses i boscos de ribera degradats), alzinars, pinedes, brolles i garrigues. Com a hàbitats de reproducció utilitza rierols i estanys de cases senyoriales; s'ha constatat també un cert ús de safareigs.

- **Fenologia**

Les observacions d'aquesta espècie s'han produït sobretot entre gener i agost, tot i que hi ha dades esporàdiques a la tardor. Es disposa de dades d'una població de Cabrera arrel dels treballs de Campeny (1983, 1985, 1989) i Campeny & Montori (1985, 1988, 1995). En aquesta població el nombre de mascles adults es va estimar en 364, i la proporció de mascles i femelles era molt variable entre anys. Sempre d'acord amb els mateixos autors, la reproducció s'inicia al febrer i acaba a l'inici de març, tot i que els adults s'observen en el lloc de posta pel gener i fins mig març. Les pluges fortes de principi d'any són les que determinen el moment de la important migració dels adults cap el lloc de reproducció. Els ous eclosionen pocs dies després de la posta, quan els nou-nats fan 7-8 mm de llargada total. Els capgrossos es mantenen a l'aigua fins el maig. Com a mitjana, assoleixen una longitud total màxima de 29,9-32,7 mm i una longitud corporal màxima de 12,9-13,4 mm, tot i que s'han observat individus amb longituds totals de 44 mm i corporals de 15 mm. En el moment de la metamorfosi la longitud del cos presenta valors mitjans d'entre 10,9 i 11,5 mm, i aquesta és la mida, doncs, que tenen els petits gripaus quan abandonen l'aigua.

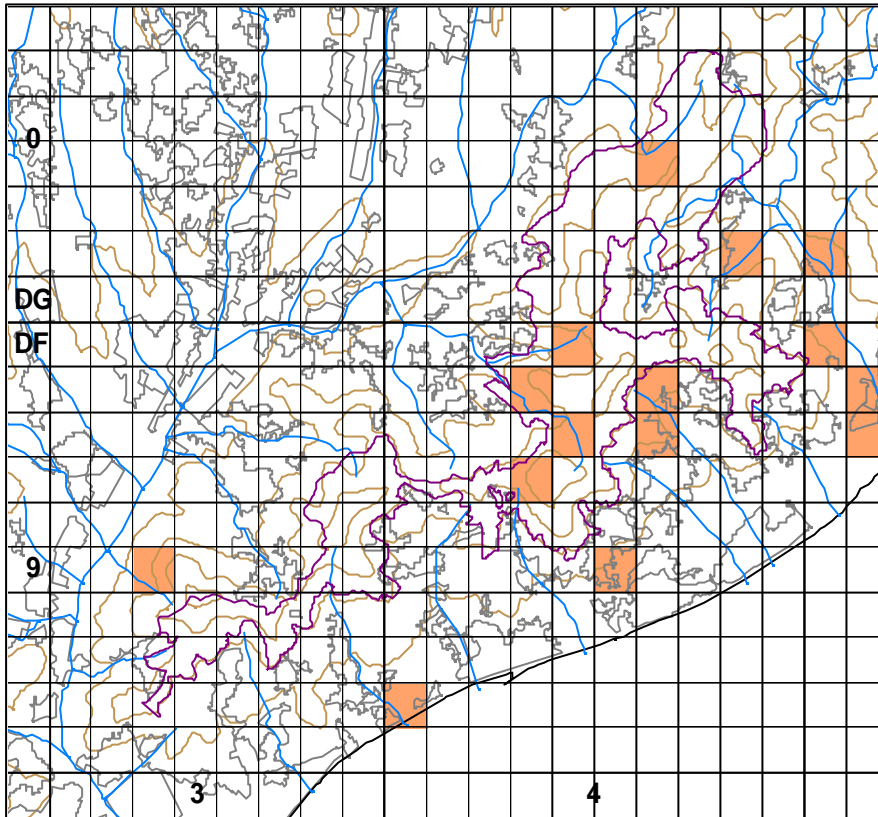

Figura 3.7. Quadrícules amb presència de gripau comú (*Bufo bufo*) (en magenta es representen els límits del parc Serralada Litoral)

3.5.7 Gripau corredor (*Bufo calamita*)

- **Distribució**

El gripau corredor és un amfibi rar. Apareix en diverses localitats i possiblement es troba dispers per tota l'àrea, tot i que no s'hagi citat de la part central de l'àmbit d'estudi (figura 3.8).

- **Hàbitats**

Dins l'àmbit d'estudi el gripau corredor s'ha trobat en alzinars, boscos de ribera degradats i pinedes. Utilitza rierols per a la reproducció i sobretot masses d'aigua reduïdes sovint no permanents.

- **Fenologia**

Les dades sobre el gripau corredor són escasses i no permeten descriure la fenologia de l'espècie a la zona. Les observacions d'adults s'han produït entre gener i setembre i les larves s'han trobat els mesos de febrer i març. Dades del Montnegre i el Corredor (Campeny, 1996) indiquen que la reproducció allà té lloc de final de març a final d'abril, i que d'abril a juny es troben els cap-grossos; entre final d'abril i principis de maig es detecten les primeres metamorfosis. A la serra de Collserola i la plana del Besòs entre Ripollet i Mollet el període reproductor abasta de finals de gener a maig, i les larves-segons l'any- es poden trobar de febrer a juny (Rivera, 1998).

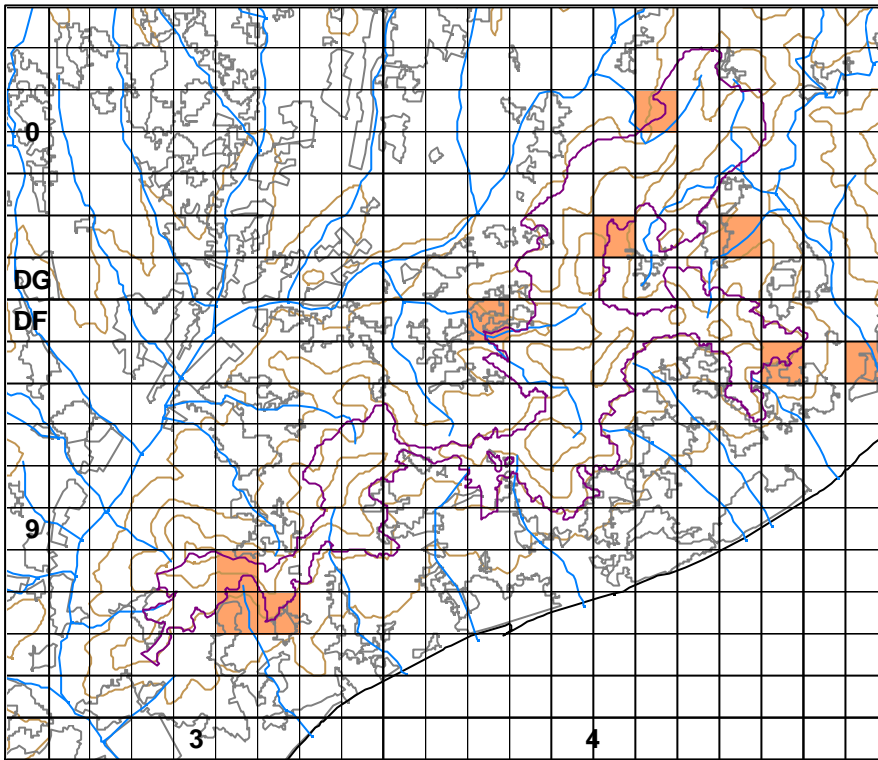

Figura 3.8. Quadrícules amb presència de gripau corredor (*Bufo calamita*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.8 Reineta (*Hyla meridionalis*)

- **Distribució**

És una espècie rara, que potser està més estesa que el que la representació cartogràfica suggereix (figura 3.9). Va ser citada al Masnou per Maluquer (1916), a la Roca per Palaus & Schmidler (1969), i a la dècada dels 80 ha estat trobada a Vallromanes, i és citada a Badalona per Uríos (1986). Ha estat localitzada al Mogent a l'alçada de Vilanova i de la Roca (Prat *et al.*, 1996). La disposició de la majoria de localitats al solell de la serralada pot ser un efecte de la diferència de prospecció entre ambdues vessants.

- **Hàbitats**

Dins l'àmbit d'estudi no hi ha referències sobre els ambients utilitzats per la reineta. Com a hàbitats de reproducció, al Maresme (Campeny, 1993) s'esmenten sobretot safareigs i prats inundats. D'acord amb el que es coneix d'aquesta espècie en altres zones, té afinitat per indrets amb canyes (*Arundo donax*) i esbarzers (*Rubus ulmifolius*).

- **Fenologia**

Les escasses observacions de reinetes s'han produït entre març i juliol, amb alguna dada esporàdica a la tardor (octubre), sense que es puguin apuntar dades concretes sobre els seus períodes d'activitat a la zona d'estudi. Al Montnegre i al Corredor (Campeny, 1986) la reproducció té lloc de mig febrer a mig maig, i entre abril i juliol es troben larves a l'aigua; en aquest tram de la serralada Litoral hi hauria indicis d'un segon període de posta entre octubre i novembre. A Vallvidrera el període reproductor s'inicia a finals de febrer i continua durant març i abril, amb cants dels mascles a la tardor i sense que s'hagi pogut comprovar un període tardoral de posta; les larves es troben a l'aigua de març – abril a juny – juliol (Rivera 1998).

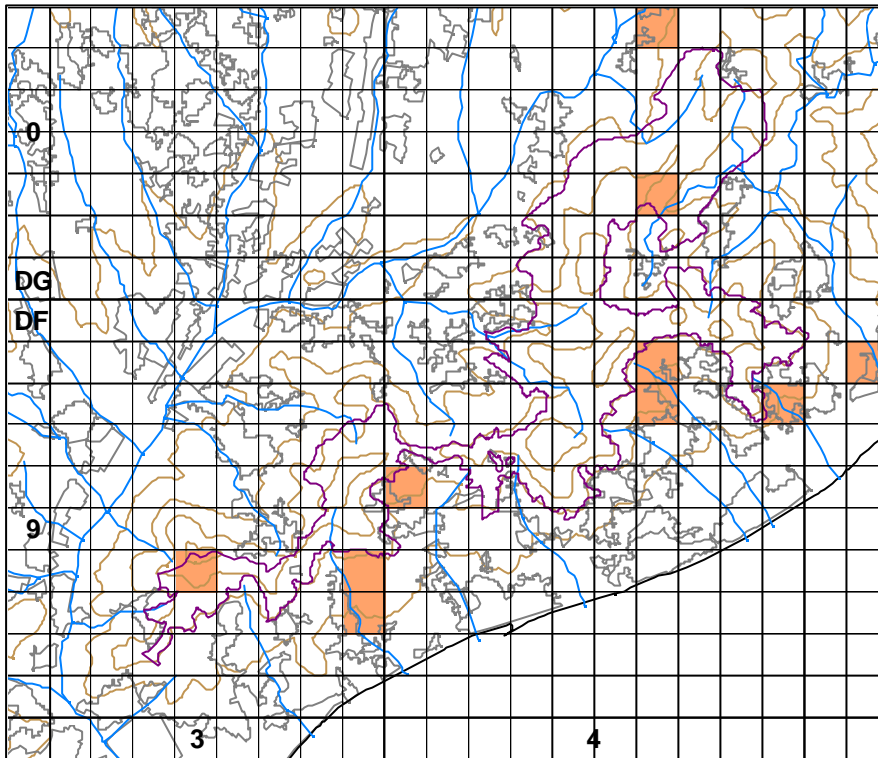

Figura 3.9. Quadrícules amb presència de reineta (*Hyla meridionalis*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.9 Granota verda (*Rana perezii*)

- **Distribució**

La granota verda és una espècie rara que s'ha trobat a la meitat nord de l'àmbit d'estudi i al Mogent (figura 3.10). En aquest curs, a més de les localitats representades a la cartografia, ha estat també trobada a l'alçada de Vilanova (Prat *et al.*, 1996). Ha estat també citada d'Argentona (Grau, 1992) i va ser trobada al Masnou per Maluquer (1916). L'escassetat d'aquest amfibi possiblement es relaciona amb la manca de punts d'aigua de volum important, pels quals sembla que té preferència.

- **Hàbitats**

Les escasses localitzacions de granota verda a la zona estudiada es troben majoritàriament en alzinars, tot i que també cal esmentar alguna localització en bardisses, boscos de ribera degradats i pinedes. Com a hàbitats de reproducció, i adoptant el Maresme com a referència (Campeny, 1993), l'espècie utilitza sobretot safareigs (45%) i basses de goma impermeable de nova creació (18%).

- **Fenologia**

Les escasses observacions de granota verda es concentren entre abril i agost, i no permeten deduir-ne informació fenològica. Com a referència, al Montnegre i el Corredor (Campeny, 1996) els adults es troben a l'aigua ja pel gener, i de començament de febrer a final d'abril té lloc la reproducció; es detecten aparellaments tardans pel juliol. Els cap-grossos es troben d'abril a final de juny, tot i que alguns es poden anar veient fins octubre. A Vallvidrera (Rivera 1998) l'aparellament es produiria per l'abril, maig i juny; el període larvari s'iniciaria l'abril – maig i finalitzaria el juliol – agost (alguns cops setembre).

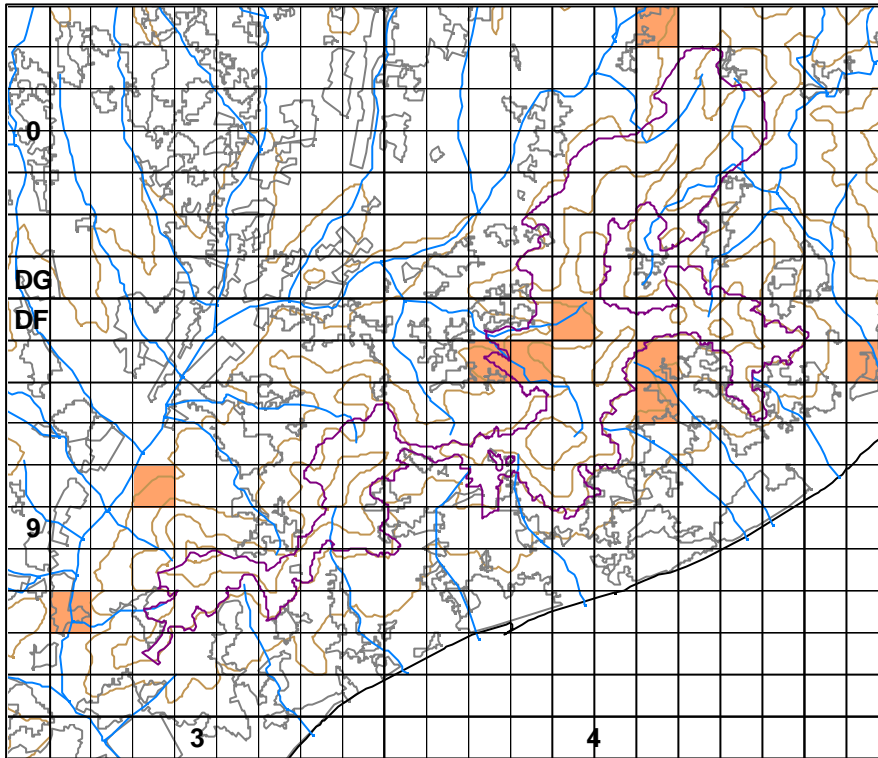

Figura 3.10. Quadrícules amb presència de granota verda (*Rana perezi*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.10 Tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*)

- **Distribució**

Ha estat citada a la dècada dels 80 a Tiana, Vilassar de Mar i el Masnou (figura 3.11). Tant en el cas de Tiana com de Vilassar de Mar es va confirmar amb els autors de la cita (Carles Martínez i Josep Pascó respectivament) que els animals havien estat alliberats. En el cas del Masnou (referència de Xavier Fontanet) l'observació corresponia a un animal jove i també es van observar restes de closques d'ous. Rivera & Sáez (en premsa) l'esmenten també de Premià de Dalt. En tots els casos es tracta possiblement d'animals alliberats o escapats.

- **Hàbitats**

En tractar-se d'exemplars d'origen domèstic, es localitzen en indrets propers a pobles o llocs habitats. Les poblacions salvatges catalanes viuen en el domini del bosc mediterrani esclarissat (alzinar, sureda, garriga, brolla...) i dins d'aquests ambients ocupen els indrets més oberts, utilitzant la vegetació arbustiva com a amagatall (Llorente *et al.*, 1995).

- **Fenologia**

Les dades sobre la fenologia d'aquesta espècie a la zona són molt escasses. Les úniques dues observacions de les que es coneix la data van ser fetes l'abril i el juliol, i aquesta darrera correspon a un individu jove. En les poblacions autòctones ibèriques, distribuïdes per Catalunya, l'aparellament té lloc entre abril i maig; les postes es produeixen pel maig i el juny i el període d'incubació s'allarga dos o tres mesos (Barbadillo *et al.* 1999).

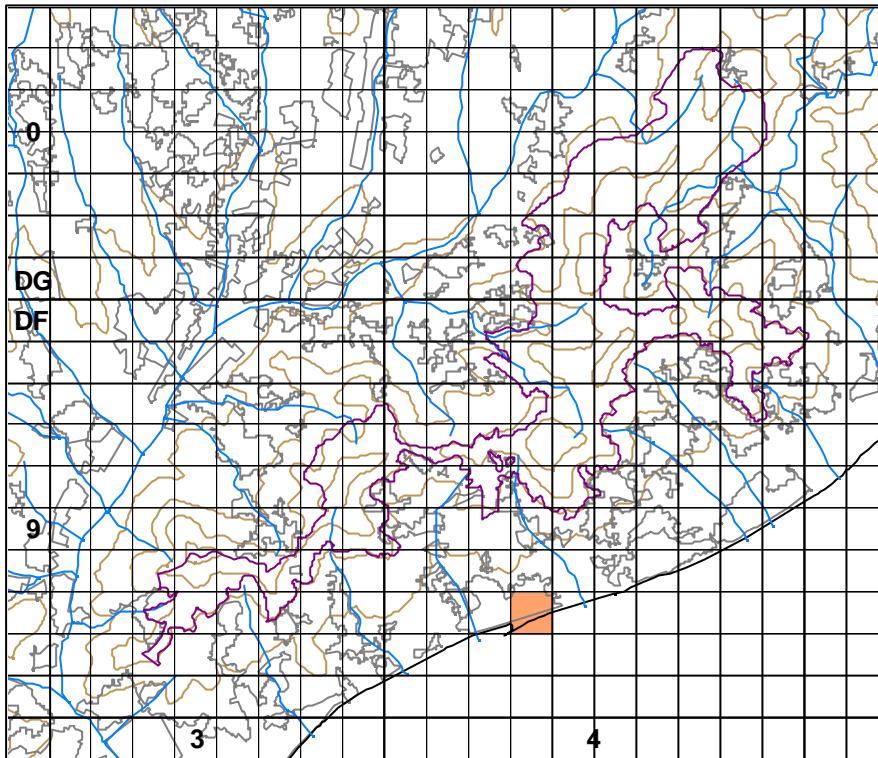

Figura 3.11. Quadrícules amb presència de tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*)
(en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.11 Tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*)

- **Distribució**

Es tracta d'una espècie rara a l'àmbit d'estudi (figura 3.12). Hi ha referències de presència d'aquesta tortuga al Mogent a l'alçada de Vilanova del Vallès i al pont de la carretera entre la Roca i Cardedeu (Prat *et al.*, 1996); actualment el nombre d'exemplars és important arrel d'alliberaments que s'han efectuat a la Roca per part de l'associació Amics del Mogent (recollit per Naturalea & Minuartia, 2001). Rivera & Sáez (en premsa) la citen també a Sant Fost de Campsentelles; així mateix indiquen l'existència d'una petita població a Badalona en unes basses artificials, de la qual suposen que ha estat introduïda. S'havia trobat a una bassa prop de Santa Agnès de Malanyanes coneguda com la gravera d'en Segur; aquesta bassa va ser eliminada per la construcció de la B-40, tot i que la recuperació de la fauna que es va efectuar prèviament no va aportar cap captura ni observació de tortuga de rierol.

- **Hàbitats**

A l'àmbit d'estudi la tortuga de rierol ha estat localitzada en cursos fluvials (concretament el Mogent), i grans basses. Al Montnegre i el Corredor (Campeny 1999, Roig *et al.* 2000) ha estat trobada també en aquest mateix tipus d'ambients (amb la Tordera i la riera de Sant Pol com a ambients fluvials).

- **Fenologia**

No es disposa de dades sobre la fenologia de l'espècie a l'àmbit d'estudi. A Malgrat i Tordera les observacions es produeixen de març a agost, amb algunes pel novembre (dades pròpies). Les dades per a la península Ibèrica (Barbadillo *et al.* 1999) indiquen que l'espècie hiverna a les zones més fredes i estiva a les més càlides. L'època de zel es produeix al final de la primavera, i a l'estiu hi ha la posta, que s'incuba durant un mes aproximadament.

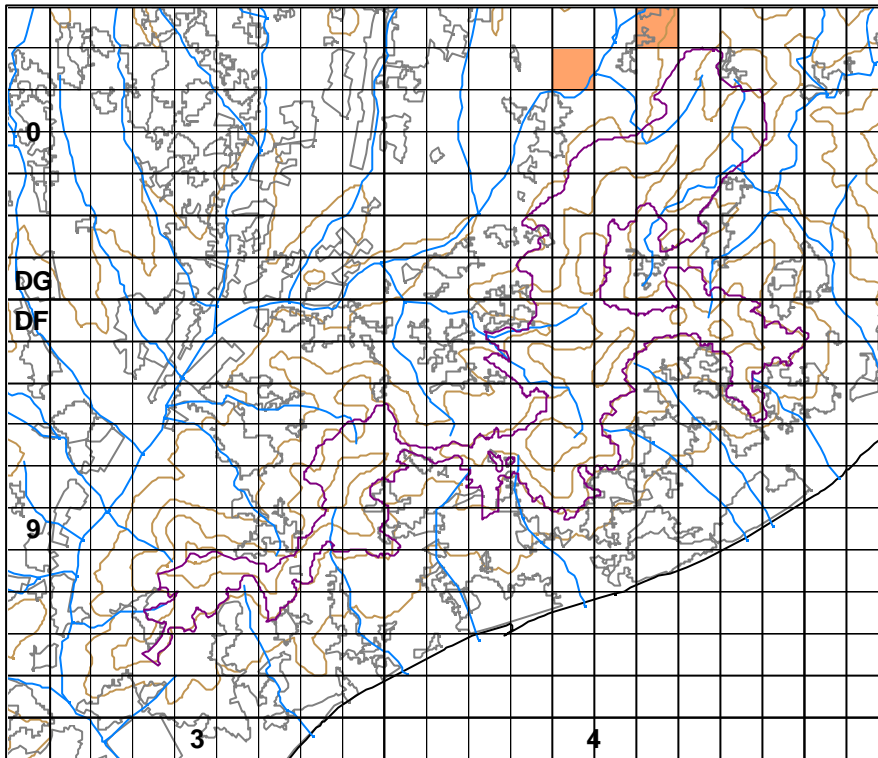

Figura 3.12. Quadrícules amb presència de tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.12 Tortuga de Florida (*Tracheys scripta elegans*)

- **Distribució**

La tortuga de Florida és una espècie introduïda que cada vegada es troba amb més freqüència, ja que és alliberada per particulars. A la zona d'estudi s'ha localitzat a la bassa de la font de Can Gurguí (figura 3.13). A Badalona hi havia diversos exemplars a la bassa de Sant Jeroni de la Murtra originada per pèrdues en una canonada de subministrament d'aigua; la bassa ha estat recentment eliminada i, per tant, també les tortugues (X. Rivera, com. pers.).

- **Hàbitats**

Segons Llorente *et al.* (1995), a Catalunya aquesta espècie es localitza en tota mena de punts d'aigua, com basses naturals i artificials, estanys, canals, rius i aiguamolls. De vegades fins i tot s'han trobat exemplars en aigües de baixa qualitat.

- **Fenologia**

No hi ha dades sobre la fenologia d'aquesta espècie. L'observació de la font de Can Gurguí es va produir el mes de juny. A Catalunya s'ha comprovat la seva reproducció en llibertat (Llorente *et al.*, 1995).

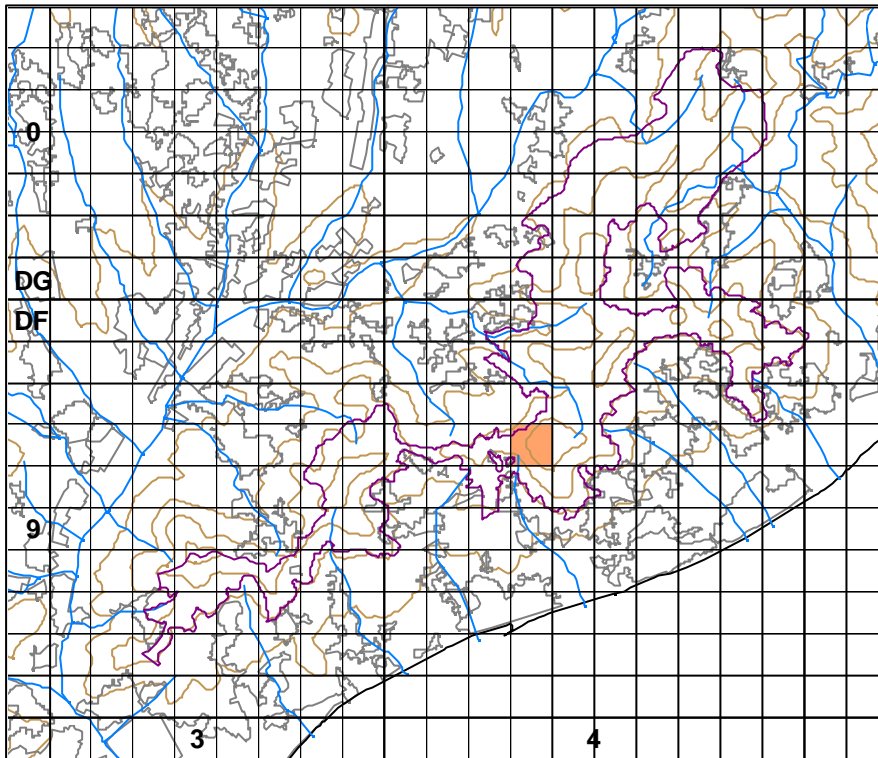

Figura 3.13. Quadrícules amb presència de tortuga de florida (*Trachemys scripta*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.13 Dragó comú (*Tarentola mauritanica*)

- **Distribució**

És una de les espècies que s'ha localitzat en un major nombre de quadrícules, i el seu estatus és el d'espècie freqüent. Es distribueix principalment al vessant de solell i a la vall de la riera d'Argentona (figura 3.14). Aquesta situació possiblement reflecteix la manca de prospecció a la banda vallesana, que es troba pràcticament buida de cites, ja que és una espècie que es localitza als pobles, zones urbanitzades i edificacions, així com altres zones humanitzades, i habita tota la Catalunya mediterrània i interior (Llorente *et al* 1995). De fet, al Corredor i al Montnegre el dragó es troba igualment en ambdues vessants (Roig *et al* 2000). És possible, però, que al Vallès i a les valls interiors de la serralada sigui menys freqüent.

- **Hàbitats**

A l'àmbit d'estudi, a més de trobar-se a les poblacions i nuclis edificats, s'ha localitzat a brolles i garrigues i a pinedes, sempre vinculat a construccions humanes o talussos rocosos de carreteres i camins.

- **Fenologia**

Les observacions de l'espècie es produeixen entre març i novembre, amb màxims els mesos d'abril, maig i setembre, i amb una certa disminució d'activitat els mesos de més calor de l'estiu. Els joves acabats de néixer s'observen a partir de setembre. Restes d'una posta s'han trobat a principi de novembre. Segons Barbadillo *et al* (1999) hi pot haver un període de posta per l'abril i una altre pel juny; la incubació pot durar entre 4 i 12 dies en els indrets càlids, i fins a 9 mesos en els més freds.

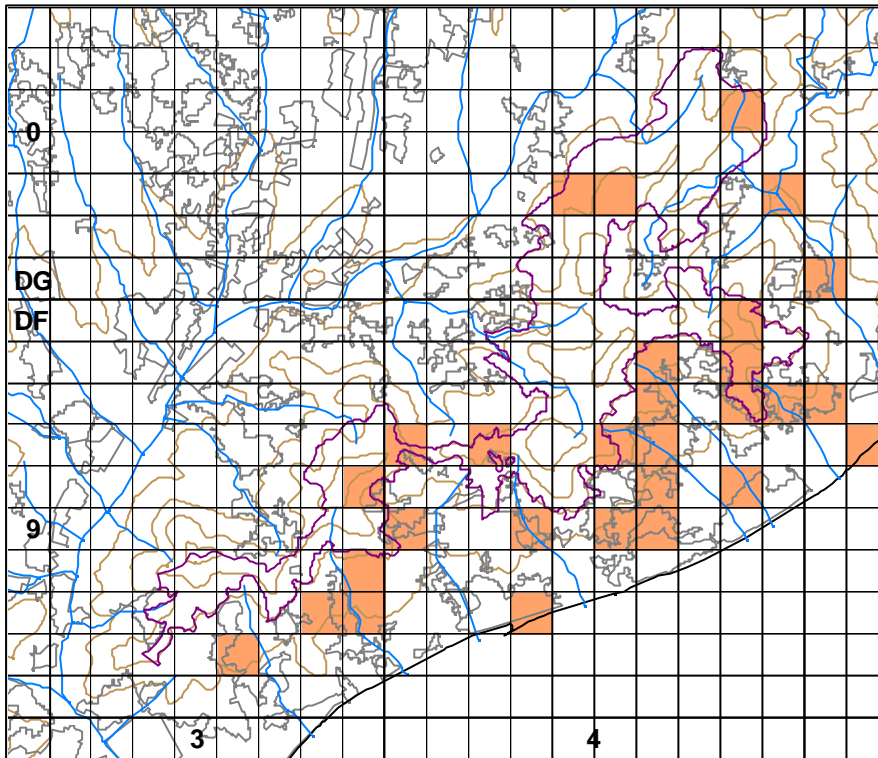

Figura 3.14. Quadrícules amb presència de dragó comú (*Tarentola mauritanica*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.14 Dragó rosat (*Hemidactylus turcicus*)

- **Distribució**

El dragó rosat és un dels rèptils amb menys localitzacions a la zona d'estudi, i el seu estatus correspon al d'espècie rara. S'ha localitzat als vessants de solell de la meitat nord de l'àmbit (figura 3.15). Palaus (1974) el cita de la Roca del Vallès. Rivera & Sáez (en premsa), indiquen que hi ha poblacions a les vessants interiors de la serralada Litoral, però sense concretar localitats. Al Corredor i el Montnegre apareix també únicament a la zona litoral (Roig *et al*, 2000). Les poblacions als vessants interiors i vallesans de la zona d'estudi deuen ser escasses.

- **Hàbitats**

Les escasses dades a la zona d'estudi i en àrees properes (Roig *et al*, 2000) mostren que aquesta espècie es presenta sempre lligada a zones humanitzades i construccions aïllades.

- **Fenologia**

Les escasses observacions no permeten obtenir informació sobre la fenologia d'aquesta espècie a la zona. Segons Barbadillo *et al* (1999) el dragó rosat seria actiu de gener-febrer a octubre-novembre. La reproducció s'inicia a l'abril, amb aparellaments entre abril i juliol; cada femella fa dues o tres postes anuals i la incubació dels ous dura entre 40 dies i poc més de tres mesos, segons les condicions ambientals.

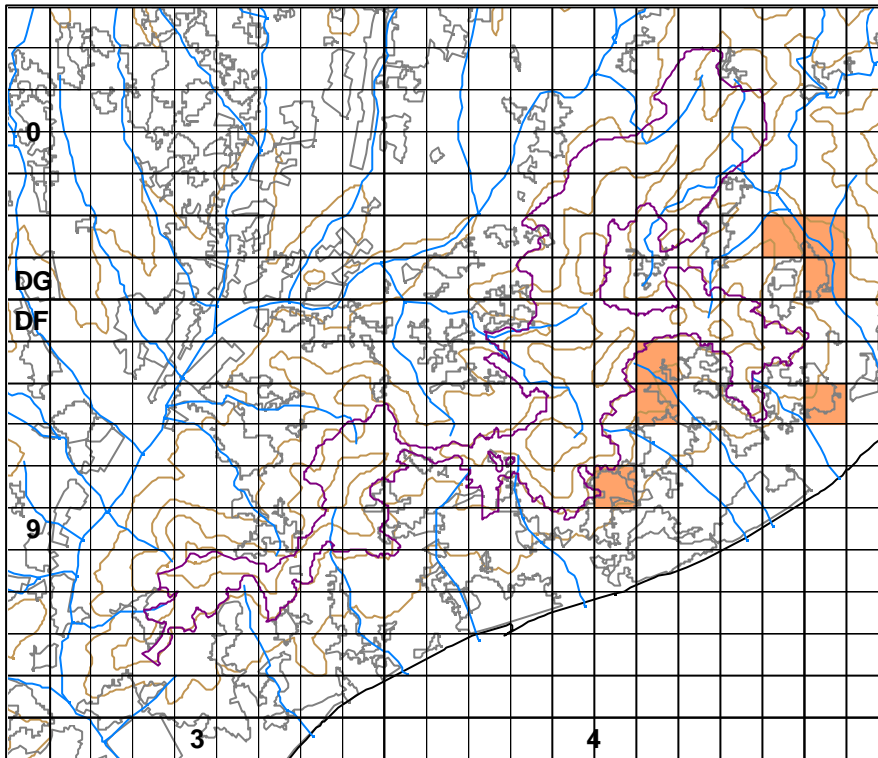

Figura 3.15. Quadrícules amb presència de dragó rosat (*Hemidactylus turcicus*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.15 Sargantaner gros (*Psammodromus algirus*)

- **Distribució**

El sargantaner gros és un dels rèptils que s'ha localitzat en més quadrícules, però malgrat això és una espècie escassa. Apareix sobretot als vessants de solell de la serralada, amb algunes localitats a les valls secundàries interiors de la riera d'Argentona (figura 3.16). La manca d'observacions a l'extrem sud de l'àmbit d'estudi es pot deure a un menor esforç de prospecció en aquesta zona, però cal no descartar l'efecte dels incendis recurrents –que el poden haver rarificat- i el fet que es tracta d'una espècie que evita els indrets molt humanitzats (urbanitzacions, etc.), tot i que es troba en talussos de carreteres i conreus. Uríos (1986) el cita de Badalona. Malgrat el seu caràcter termòfil, la manca de localitzacions al vessant vallesà cal atribuir-la a dèficits de prospecció, ja que al Corredor i al Montnegre es troba a ambdues vessants. Palaus & Schmidtler (1969) el citen de la Roca del Vallès.

- **Hàbitats**

A la zona estudiada el sargantaner gros es localitza a brolles i garrigues i a pinedes, amb alguna observació en zones d'alzinar. Dins d'aquests darrers boscos, però, es troba sempre en espais asolellats i oberts o marges de camins.

- **Fenologia**

Les observacions es reparteixen de març a novembre, amb màxims molt acusats els mesos de maig i juny, el que correspondria al període més important d'activitat reproductora. Segons Barbadillo *et al* (1999) el període de posta pot abastar de maig a juliol, les eclusions es produeixen a l'agost, setembre i octubre. Remarquem que a l'àmbit d'estudi es va observar un jove el mes d'octubre, cosa que concorda amb aquestes darreres dades.

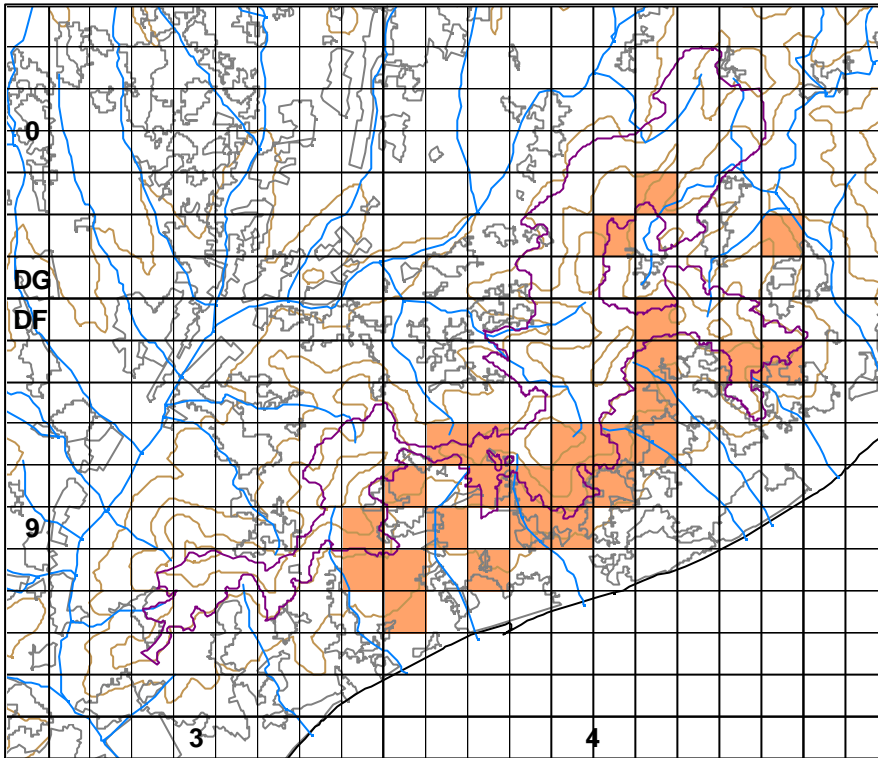

Figura 3.16. Quadrícules amb presència de sargantaner gros (*Psammodromus algirus*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.16 Sargantaner petit (*Psammodromus hispanicus*)

- **Distribució**

És un dels rèptils amb menys localitzacions, cosa que li confereix l'estatus de rar. Apareix sobretot a la vessant de soler de la meitat sud de l'àmbit (figura 3.17). Sense aportar dades concretes, Rivera & Sáez (en premsa) indiquen que als vessants interiors les localitzacions són escasses. Palaus & Schmidtler (1969) i Palaus (1974) el citen de la Roca del Vallès.

- **Hàbitats**

Les poques dades existents el vinculen a zones obertes amb poc recobriment arbustiu, cosa que també succeeix en àrees geogràfiques properes. Al Montnegre i al Corredor (Campeny, 1999) apareix en prats secs, brolles i vinyes.

- **Fenologia**

Les observacions en l'àmbit d'estudi que poden ser datades són escasses i es distribueixen entre maig i octubre. Segons Barbadillo *et al* (1999) els aparellaments es produeixen pel març, l'abril i el maig; les postes tenen lloc d'abril a juny i la incubació dura de set a nou setmanes.

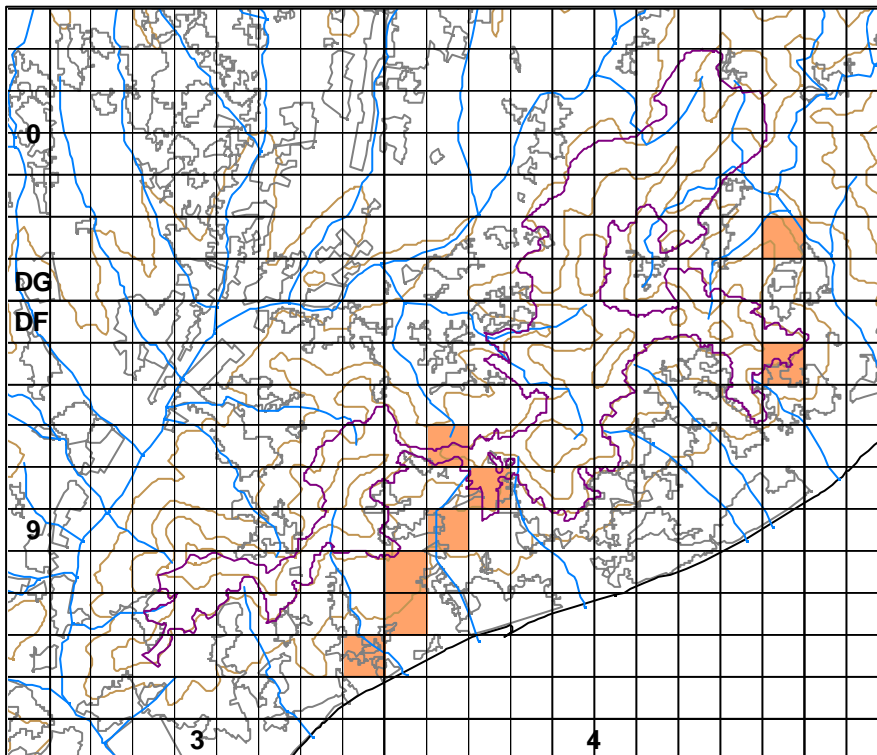

Figura 3.17. Quadrícules amb presència de sargantaner petit (*Psammodromus hispanicus*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.17 Llangardaix ocel-lat (*Timon lepidus*)

- **Distribució**

Aquest saure ha estat observat en un nombre relativament elevat de quadrícules, però assolix l'estatus d'escàs. Es distribueix per tot l'àmbit, però les localitzacions a la vessant vallesana i a l'extrem sud són escasses (figura 3.18). Vives Balmaña (1990) el referència a la Roca del Vallès. Uríos (1986) aporta una observació de Badalona. Mentre als vessants interiors la manca de dades es pot deure a dèficits de prospecció, al sector sud aquesta mancança possiblement reflecteix una situació real. En aquest sentit Rivera & Saez (1986) indiquen que no és una espècie escassa, però que temps enrera era més abundant, i esmenten la depredació per part de gats, gossos i humans, els incendis, i l'elevat grau d'humanització en aquest sector sud com a causes d'aquesta disminució.

- **Hàbitats**

Les escasses dades dins l'àmbit d'estudi el situen en brolles i garrigues. Al Montnegre i al Corredor es troba en brolles, conreus de regadiu, zones ruderals i perifèries d'àrees urbanitzades, i apareix esporàdicament en alzinar mediterrani (Campeny, 1999); segons Roig *et al.* (2000) ocupa bona part dels hàbitats existents a la zona, sempre que hi hagi matolls o altres refugis per amagar-se i es tracti de llocs ben insolats.

- **Fenologia**

Les observacions amb data es distribueixen de maig a novembre, amb valors especialment elevats el primer d'aquests mesos. Molt possiblement, però, són actius des de març (Barbadillo *et al.*, 1999). Manquen dades per a l'agost i el setembre, el que es podria interpretar –si més no pel que fa a agost– com una reducció de l'activitat a causa de les temperatures elevades.

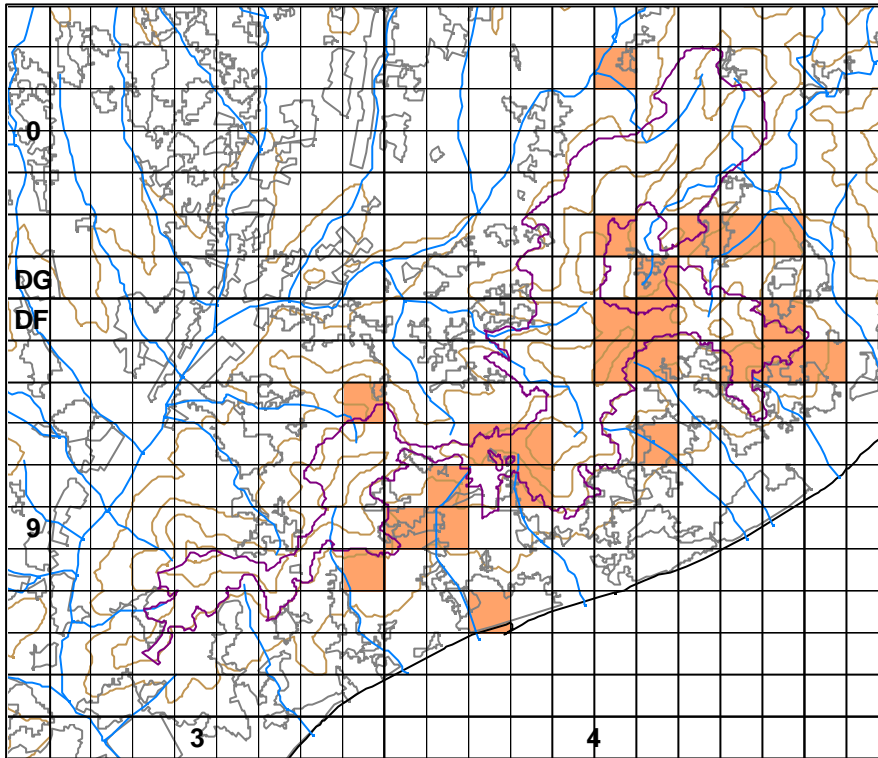

Figura 3.18. Quadrícules amb presència de llangardaix ocel·lat (*Timon lepidus*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.18 Sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*)

- **Distribució**

És l'espècie localitzada en més quadrícules, i amb diferència respecte a qualsevol altre rèptil. Assoleix l'estatus de freqüent. Es troba per tot l'àmbit, amb localitzacions més escasses als vessants vallesans, cosa que cal atribuir a prospecció escassa en aquests sectors (figura 3.19). L'àmplia distribució que presenta s'explica per l'afinitat amb la presència humana, les construccions i vials.

- **Hàbitats**

Apareix en alzinars, pinedes, brolles i garrigues, amb observacions esporàdiques en boscos de ribera i bardisses. La seva presència dins d'aquests biòtops, però, es troba sempre lligada a construccions artificials, vores de camins o espais oberts i degradats.

- **Fenologia**

Les observacions a l'àmbit d'estudi es reparteixen de març a novembre, tot i que dades d'indrets propers (Mataró, dades pròpies) indiquen que aquesta espècie quasi no hiverna, especialment quan l'hivern és suau. Els mesos de maig i de setembre són, amb diferència, els que aporten més observacions, cosa que es relaciona amb una certa reducció d'activitat entre juny i agost a causa de les temperatures elevades. A partir de juliol i fins novembre s'observen individus joves de l'any.

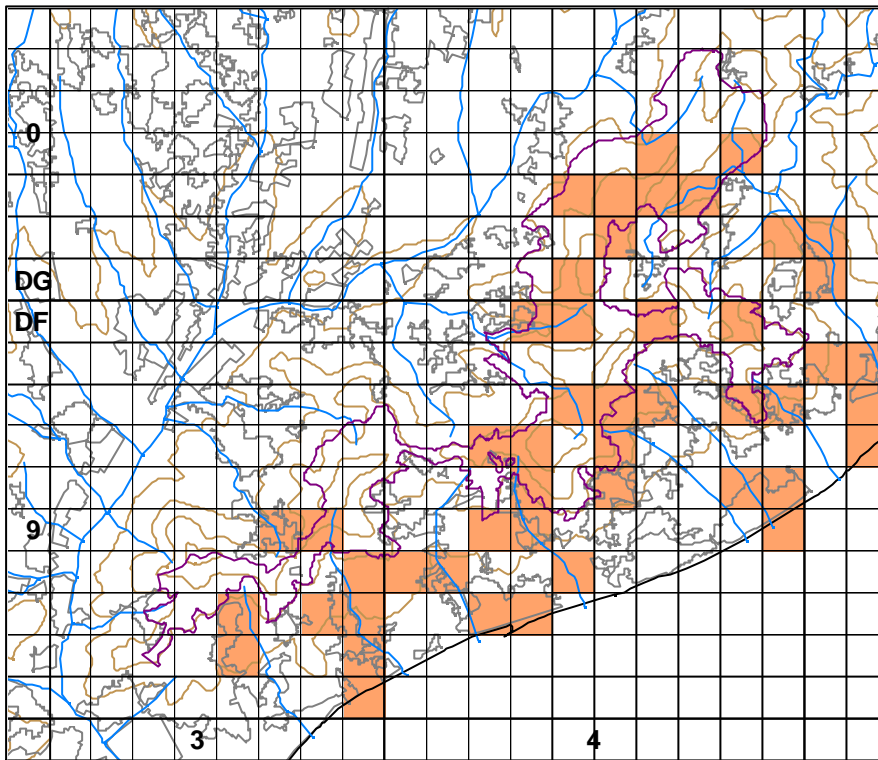

Figura 3.19. Quadrícules amb presència de sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.19 Vidriol (*Anguis fragilis*)

- **Distribució**

Es tracta d'un rèptil localitzat a molt pocs indrets, que té l'estatus de rar. Ha aparegut sobretot en localitats al vessant solell, i a alguns punts interiors (figura 3.20). Hauria de ser més abundant al vessant vallesà, tot i que hi ha molt poques observacions. Palaus (1974) el cita a la Roca del Vallès. Rivera & Sáez (en premsa) apunten que les seves poblacions són més escasses al vessant litoral, ja que hi són més localitzats els hàbitats adients per a aquesta espècie, però no donen dades concretes.

- **Hàbitats**

No hi ha pràcticament dades sobre els hàbitats ocupats a la zona d'estudi, però les poques observacions existents indiquen que habita zones frescals i indrets més aviat humits en alzinars i ambients de ribera. Això coincideix amb el que es coneix del comportament d'aquesta espècie en altres zones (Roig *et al.* 2000); Campeny (1999) indica que el vidriol es pot arribar a trobar també en zones de conreu sempre i quan es tracti d'indrets humits.

- **Fenologia**

L'escassetesa de dades no permet disposar d'informació sobre la fenologia de l'espècie, i les dues úniques referències de l'àmbit d'estudi on hi consta la data pertanyen al mes de setembre. Segons Barbadillo *et al.* (1999) l'activitat sol iniciar-se el març o abril i la hibernació s'inicia a l'octubre o novembre; es tracta d'una espècie ovovivípara i els parts es produeixen entre agost i octubre normalment.

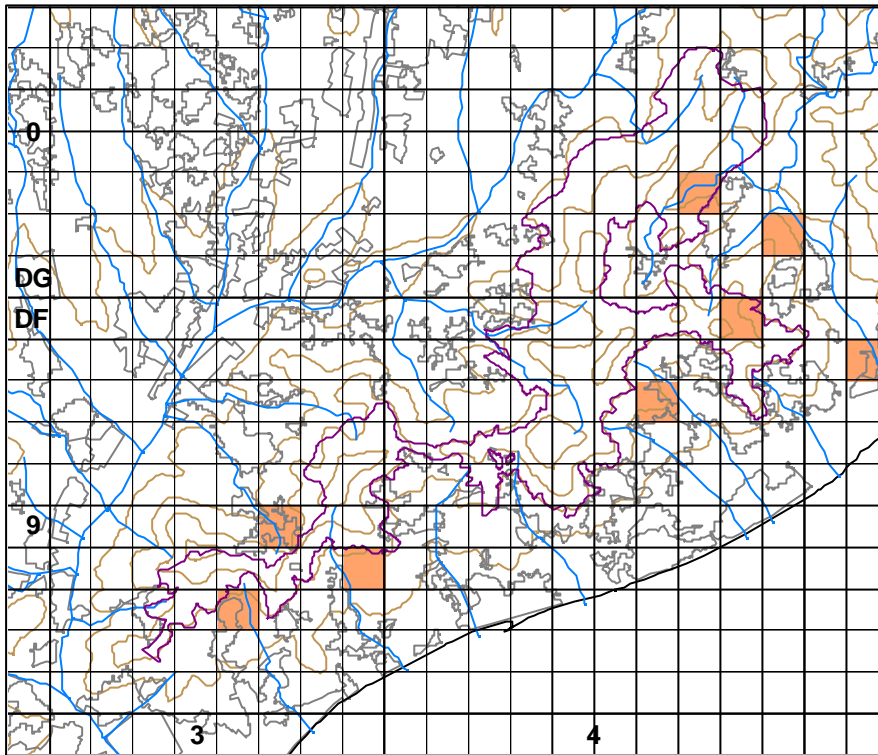

Figura 3.20. Quadrícules amb presència de vidriol (*Anguis fragilis*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.20 Serp de ferradura (*Coluber hippocrepis*)

- **Distribució**

La presència d'aquesta espècie a l'àmbit d'estudi es coneix per un únic exemplar localitzat l'any 1980 a Tiana (figura 3.21), a tocar del poble (dades pròpies). Aquest animal es trobava en un prat sec de gramínies. Tot i que aquest tipus d'hàbitat continua sent present i abundant a la zona, no és segur que es mantinguin poblacions d'aquesta espècie. S'ha localitzat també en àrees geogràfiques properes (Llorente *et al* 1995).

- **Hàbitats**

L'individu localitzat ho va ser en un prat sabanoide que limitava amb el nucli urbà. Segons Llorente *et al* (1995), es tracta d'una serp característica de biòtops mediterranis de baixa altitud, molt termòfila i xeròfila. Ocupa biòtops com la garriga, l'alzinar mediterrani, la pineda de pi blanc, conreus d'ametllers i oliveres, i també es pot trobar en nuclis urbans i construccions aïllades.

- **Fenologia**

Segons Barbadillo *et al* (1999), és una espècie que es pot presentar activa tot l'any a les zones més càlides; en altre cas hi ha un període de latència de durada variable entre novembre i març. Es pot observar també una reducció estival de l'activitat, i per tant els períodes on aquesta darrera és màxima serien la primavera i la tardor. Espècie encara poc coneguda, sembla que l'aparellament es produeix pel maig i la posta habitualment pel juliol.

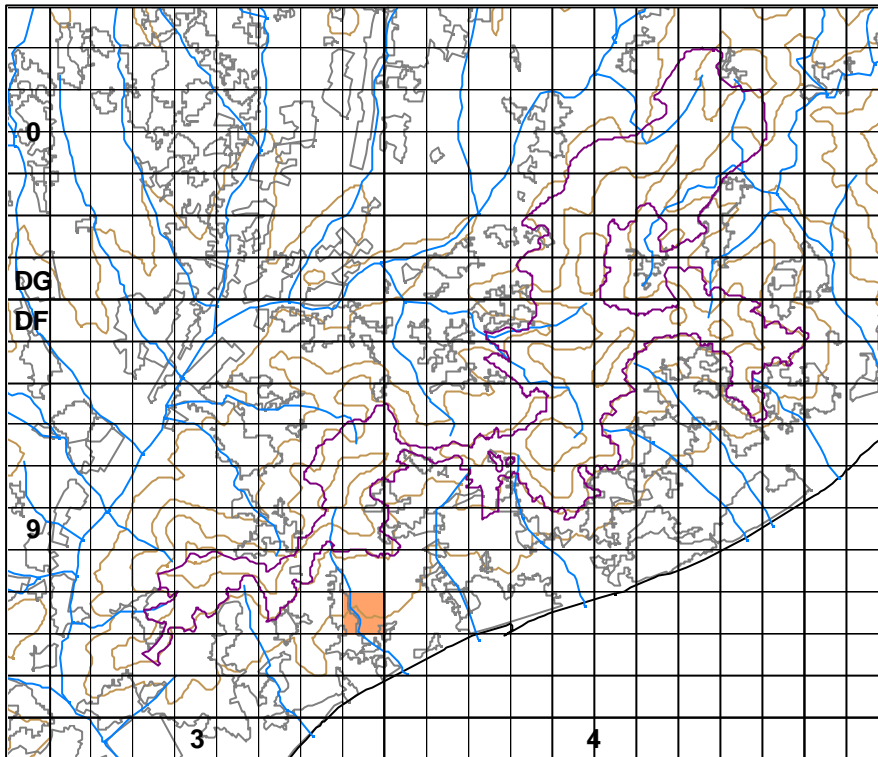

Figura 3.21. Quadrícules amb presència de serp de ferradura (*Coluber hippocrepis*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.21 Serp verda (*Malpolon monspessulanus*)

- **Distribució**

És el segon rèptil més abundant de l'àrea estudiada, i assolix l'estatus de freqüent. Es troba per tot l'àmbit i a ambdós vessants de la serralada (figura 3.22). A la meitat sud ha de ser més freqüent que el que suggereix la cartografia, donada l'antropofília de l'espècie, així com al vessant vallesà. Uríos (1986) la cita a Badalona.

- **Hàbitats**

La serp verda s'ha trobat en brolles, pinedes, conreus i alzinars, en espais aclarits o prop de camins on assolellar-se. Es tracta d'una espècie de marcada antropofília que sovint es troba en espais periurbans i dins d'urbanitzacions i perifèries de les poblacions.

- **Fenologia**

Les observacions de serp verda es distribueixen de maig a novembre, amb uns màxims el maig i el juny, el que es correspon amb els mesos de més activitat reproductora de l'espècie. Segons Barbadillo *et al* (1999), un mes després de la còpula les femelles dipositen els ous, els quals eclosionen dos mesos més tard.

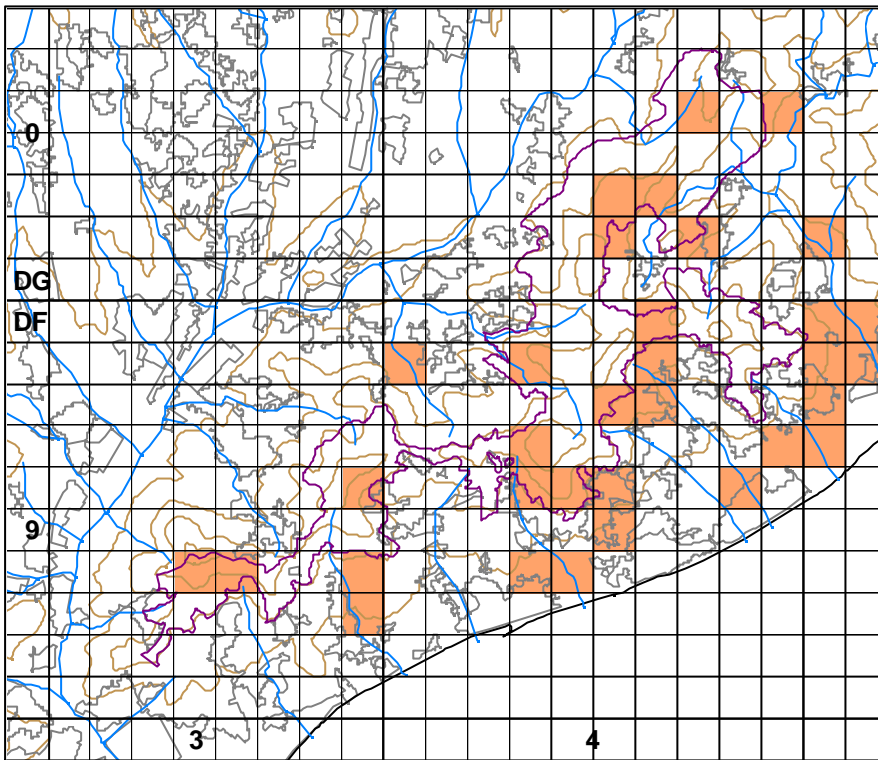

Figura 3.22. Quadrícules amb presència de serp verda (*Malpolon monspessulanus*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.22 Serp blanca (*Elaphe scalaris*)

- **Distribució**

Tot i ser observada amb relativa facilitat, és una espècie amb estatus d'escassa. Apareix per tota la zona estudiada, però pràcticament no es localitza a la plana a les àrees amb forta ocupació humana (figura 3.23). Possiblement el menor nombre de localitzacions als vessants vallesans és conseqüència d'una intensitat de prospecció més reduïda que a la resta de l'àmbit.

- **Hàbitats**

S'ha trobat en brolles i pinedes, amb alguna dada en zones d'alzinars. Malgrat això, sembla una serp força boscana. Així, al Montnegre i el Corredor Roig *et al* (2000) indiquen que es pot trobar en hàbitats diversos, però seria més freqüent que la serp verda en zones forestals; Campeny (1999), fent observacions en el mateix sentit, indica que s'ha localitzat també en prats de gramínies i ambients ruderals, brolles i conreus.

- **Fenologia**

L'espècie s'observa entre març i novembre, amb un nombre més elevat d'observacions de maig a juliol, mesos que corresponen al període de màxima activitat reproductora. Segons Barbadillo *et al* (1999), un mes després de les còpules la femella diposita els ous, que eclosionen entre un i tres mesos més tard (agost – octubre).

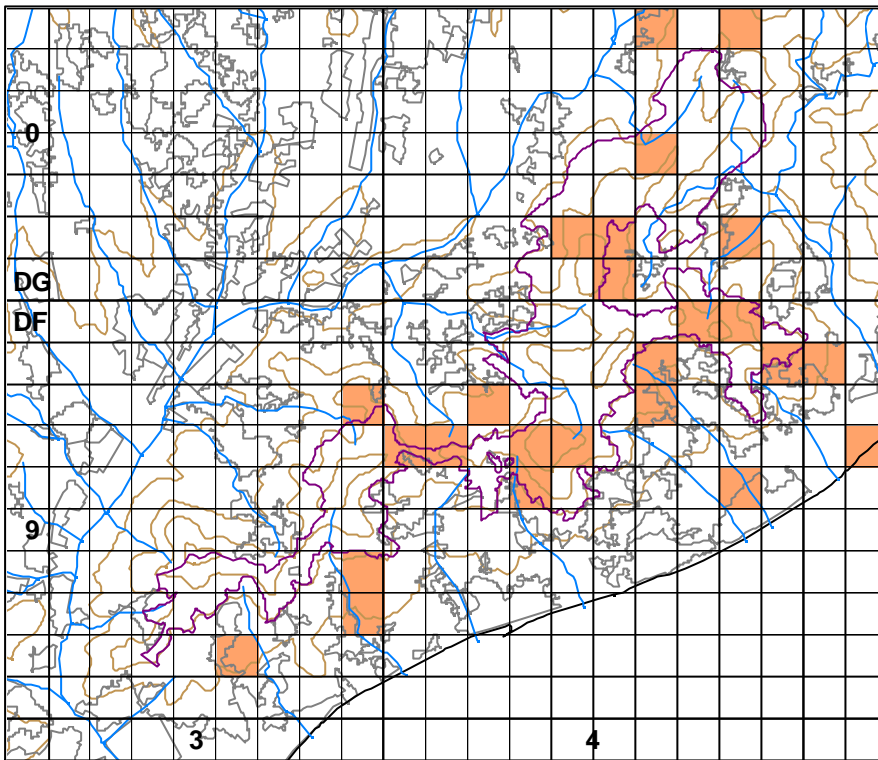

Figura 3.23. Quadrícules amb presència de serp blanca (*Elaphe scalaris*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.23 Serp d'aigua (*Natrix maura*)

- **Distribució**

Es tracta d'un ofidi observat en comptats indrets del terç nord de l'àmbit, amb un estatus de rar. Les localitats conegudes es situen tant als vessants de solell com a l'interior de la serralada i al vessant vallesà, però evita la plana maresmenca, on possiblement no troba hàbitats aquàtics apropiats (figura 3.24). Rivera & Sáez (en premsa) la referencien de Badalona, tot i que la consideren molt localitzada.

- **Hàbitats**

Les dades escasses a la zona d'estudi no permeten concretar quins són els hàbitats preferits per l'espècie, més enllà de constatar la seva vinculació als llocs amb aigua. Les informacions del Montnegre i el Corredor l'associen a rieres, estanys i basses (Campeny, 1999).

- **Fenologia**

Les dades disponibles sobre l'àmbit d'estudi són molt escasses i només permeten constatar que hi ha observacions repartides entre maig i agost. Barbadillo *et al* (1999) indiquen que està en letàrgia de novembre a març, però pot aparèixer en dies asolellats per prendre el sol. Pot aparèixer ja pel febrer (o fins i tot el gener). Presenta un període de zel a la primavera i un altre de menys important a la tardor. Entre juny i juliol es produeixen les postes, i les eclosions es produeixen d'agost a octubre.

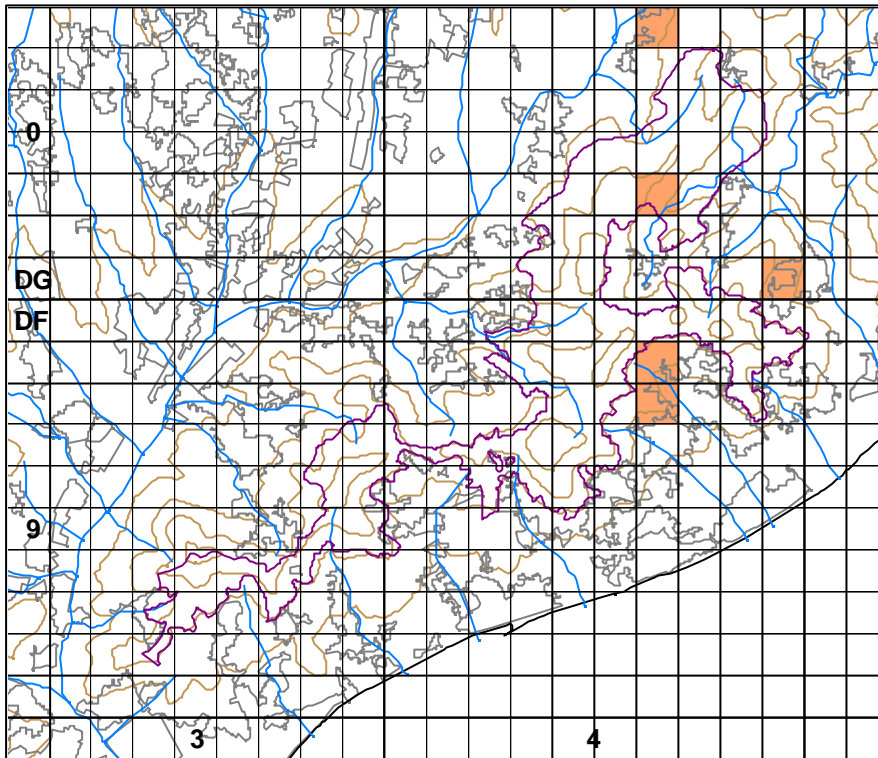

Figura 3.24. Quadrícules amb presència de serp d'aigua (*Natrix maura*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.24 Serp de collaret (*Natrix natrix*)

- **Distribució**

La serp de collaret és més abundant i presenta una distribució més àmplia que la serp d'aigua, però malgrat això, és rara. Es troba en localitats disperses per tota l'àrea estudiada, però quasi no hi ha observacions a la vessant vallesana, molt possiblement a causa de prospeccions insuficients (figura 3.25). Palaus & Schmidtler (1969) i Palaus (1974) la citen a la Roca del Vallès. És menys dependent de l'aigua que la serp d'aigua (Llorente *et al.* 1995), cosa que potser explicaria que no sigui tant escassa i mostri una distribució més àmplia que la seva congènere.

- **Hàbitats**

Com en el cas precedent, la serp de collaret es troba associada a punts amb aigua, però no existeix més informació sobre el tipus de biòtop aquàtic pel que mostren preferència a la zona d'estudi. Les dades del Montnegre i el Corredor indiquen que els biòtops on s'ha trobat coincideixen amb els de la serp d'aigua (Campeny, 1999).

- **Fenologia**

Les escasses troballes d'aquesta espècie no permeten descriure la fenologia d'aquest ofidi a la zona d'estudi. Les dues úniques observacions datades d'aquesta espècie corresponen als mesos de juny i juliol, la primera d'elles corresponent a un jove. Segons Barbadillo *et al.* (1999) la hibernació de l'espècie es produeix entre octubre i abril als sectors septentrionals de la península. Presenta un període de zel a la primavera i un altre a la tardor. L'aparellament té lloc d'abril a maig, però també s'han observat a finals d'estiu.

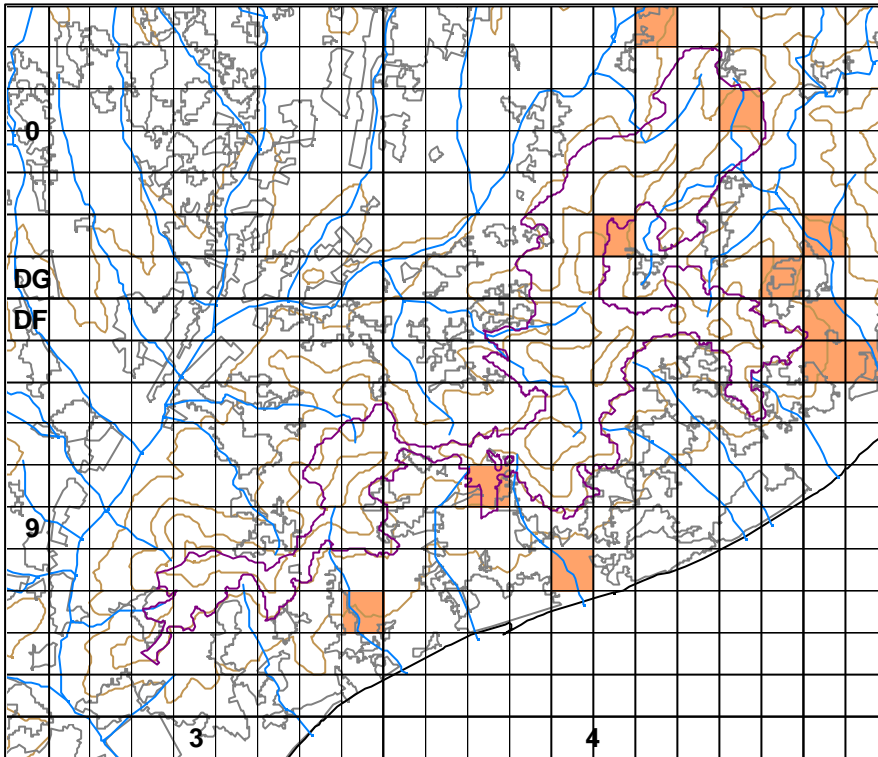

Figura 3.25. Quadrícules amb presència de serp de collaret (*Natrix natrix*) (en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.25 Serp llisa meridional (*Coronella girondica*)

- **Distribució**

És l'ofidi amb menys localitzacions, tret de la colobra de ferradura. Ha estat observat a la meitat est de l'àrea d'estudi, tot i que a la vessant vallesana i a les valls interiors hi ha de ser (figura 3.26). Uríos (1986) la cita de la vall de l'Amigó a Badalona. Es tracta d'una espècie de costums molt discrets i poc abundant, cosa que en dificulta la localització. El juny i juliol es produeixen les postes, que eclosionen al cap d'un mes i mig o dos (agost – octubre).

- **Hàbitats**

Es desconeix quins són els hàbitats ocupats per l'espècie a la zona d'estudi. Al Montnegre i el Corredor (Roig *et al.*, 2000) esmenten els hàbitats de caràcter mediterrani.

- **Fenologia**

Les observacions de l'espècie a la zona són puntuals i no permeten descriure la fenologia d'aquesta serp. Barbadillo *et al.* (1999) indiquen que el seu cicle d'activitat s'estén de març a novembre, amb un màxim a finals de primavera i principis d'estiu, i que no s'interromp a l'estiu. Es tracta d'una espècie ovovivípara, però principalment o freqüentment ovípara. Els aparellaments es produeixen el maig i juny i les postes, pel juliol. Entre finals d'agost i setembre eclosionen els ous.

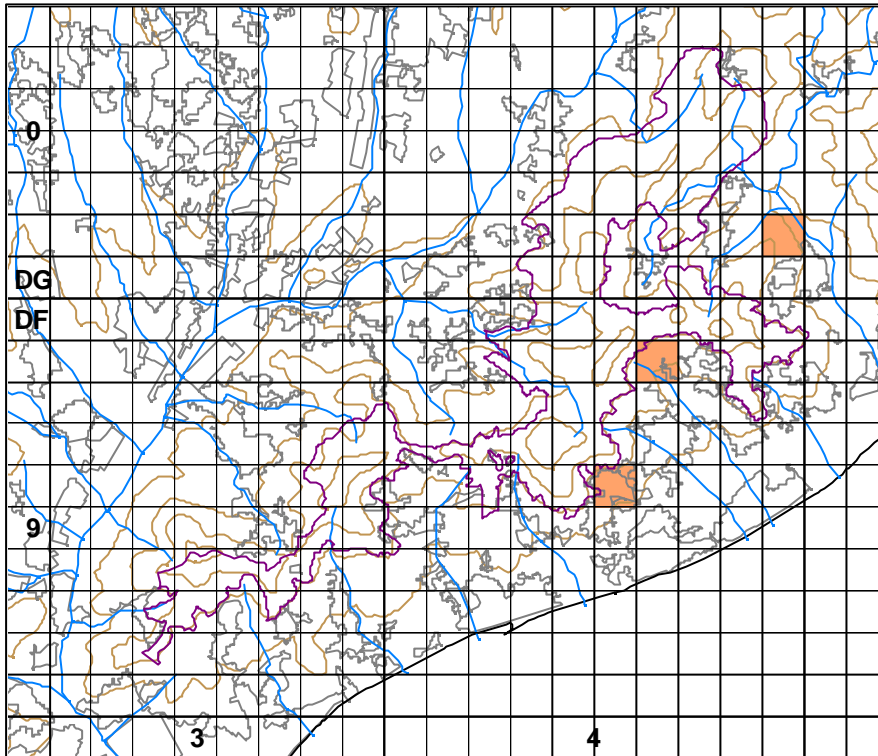

Figura 3.26. Quadrícules amb presència de serp llisa meridional (*Coronella girondica*)
(en magenta es representen els límits del Parc Serralada Litoral)

3.5.26 Eскурçó ibèric (*Vipera latasti*)

- **Distribució**

Hi ha observacions antigues (Maluquer, 1916), no renovades, a Santa Coloma de Gramenet, just fora dels límits de l'àmbit estudiat. Rivera & Sáez (en premsa) l'esmenten de Vallromanes. Uríos (1986) el cita de Badalona, però sense donar detalls de la referència. Es tracta en conjunt d'observacions molt escasses i distanciades en el temps. Aquest mateix patró en les observacions es produeix al Montnegre i el Corredor (Campeny 1999). Si l'espècie es troba a l'àmbit, deu presentar poblacions molt escasses i no es pot descartar la seva extinció (Rivera & Sáez, en premsa). Mostra processos de rarificació en zones properes com Barcelona i la serra de Collserola, i les poblacions són escasses, poc denses i amb tendència a la disminució en moltes de les comarques on es distribueix (Llorente *et al*, 1995).

- **Hàbitats**

Ni a la zona d'estudi ni en àrees properes de la serralada, com el Montnegre i el Corredor, no hi ha dades precises dels hàbitats que ocupa aquest escurçó, tot i que es coneixen les seves preferències pels biòtops de caire mediterrani. Per a Catalunya, Llorente *et al* (1995) indiquen que es troba a garrigues, alzinars, rouredes, erms, conreus...; ocupa llocs oberts i secs tot i que pot estar en indrets amb cert recobriment arbori.

- **Fenologia**

Barbadillo *et al*. (1999) esmenten que aquest escurçó presenta un període d'inactivitat hivernal de durada variable, més curt com més càlida és la zona. Els aparellaments es produeixen de finals de març a maig, i hi pot haver un segon període de reproducció menys important a la tardor. Entre agost i setembre les femelles tenen les cries.

4. RESUM

- Per al conjunt de la zona estudiada el percentatge de quadrícules amb informació, ja sigui d'amfibis o de rèptils, és de 55%. Per a l'àmbit protegit, al qual s'ha dedicat més específicament l'esforç de prospecció, el percentatge de quadrícules amb informació puja al 77%.
- Dins l'àmbit estudiat s'han localitzat 9 espècies d'amfibis i 17 de rèptils, incloent una tortuga introduïda i potser alguna altra d'asilvestrada. Les espècies localitzades són:

AMFIBIS

- Salamandra (*Salamandra salamandra*)
- Tritó verd (*Triturus marmoratus*)
- Tòtil (*Alytes obstetricans*)
- Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*)
- Granoteta de punts (*Pelodytes punctatus*)
- Gripau comú (*Bufo bufo*)
- Gripau corredor (*Bufo calamita*)
- Reineta (*Hyla meridionalis*)
- Granota verda (*Rana perezi*)

RÈPTILS

- Tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) (possiblement asilvestrada)
- Tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*)
- Tortuga de Florida (*Trachemys scripta*) (introduïda)
- Dragó comú (*Tarentola mauritanica*)
- Dragó rosat (*Hemidactylus turcicus*)
- Sargantaner gros (*Psammodromus algirus*)
- Sargantaner petit (*Psammodromus hispanicus*)
- Llangardaix ocel·lat (*Timon lepidus*)
- Sargantana ibèrica (*Podarcis hispanica*)
- Vidriol (*Anguis fragilis*)
- Serp de ferradura (*Coluber hippocrepis*)
- Serp verda (*Malpolon monspessulanus*)
- Serp blanca (*Elaphe scalaris*)

- Serp d'aigua (*Natrix maura*)
 - Serp de collaret (*Natrix natrix*)
 - Serp llisa meridional (*Coronella girondica*)
 - Escurçó ibèric (*Vipera latasti*)
- Des del punt de vista geogràfic es detecten alguns buits d'informació associats a prospecció insuficient. Dins de l'espai aquests buits són puntuals, i són més palesos en alguns indrets de la perifèria. Fora de l'espai es localitza un buit molt important a la vessant vallesana, ja que totes les cotes des de mitjana altitud cap el riu no presenten pràcticament informació. Això es relaciona, d'una banda, amb el fet que les prospeccions efectuades s'han adreçat a incrementar el coneixement dins de l'espai; de l'altra, amb el fet que a la vessant del Maresme es disposava d'abundant informació prèvia procedent de dades pròpies, cosa que no tenia un equivalent al Vallès.
 - La determinació de l'estatus de cada espècie calculat com a nombre de quadrícules UTM 1x1 en les que s'ha trobat en relació al total de quadrícules amb informació aporta els següents resultats:
 - Espècies freqüents (25-50% de les quadrícules): tòtil, dragó comú, sargantana ibèrica, serp verda.
 - Espècies escasses (10-25% de les quadrícules): salamandra, gripau comú, sargantaner gros, llargardaix ocel-lat, serp blanca.
 - Espècies rares (0-10% de les quadrícules): tritó verd, gripau d'esperons, granoteta de punts, gripau corredor, reineta, granota verda, tortuga mediterrània, tortuga de rierol, tortuga de Florida, dragó rosat, sargantaner petit, vidriol, serp de ferradura, serp d'aigua, serp de collaret, serp llisa meridional, escurçó ibèric.
 - No hi ha cap espècie abundant (50-75% de les quadrícules) o molt abundant (75-100% de les quadrícules).
 - Algunes espècies són de presència dubtosa a l'espai, ja que les referències són antigues o tan localitzades i puntuals que no és segur que la població es mantingui. Són les següents: gripau d'esperons, serp de ferradura, escurçó ibèric.
 - Els exemplars trobats de tortuga mediterrània molt possiblement corresponen a animals escapats de cases, i caldria descartar fins que no es constati el contrari l'existència de poblacions.
 - S'ha observat la presència de la tortuga de Florida, espècie introduïda que té efectes negatius per a les poblacions d'amfibis i rèptils autòctons.

- Per a les espècies menys freqüents les dades sobre fenologia i hàbitats ocupats són excessivament escasses com per poder descriure el comportament de l'espècie en aquests aspectes.

5. RECOMANACIONS

A continuació s'exposen unes recomanacions que fan referència tant al coneixement dels amfibis i rèptils de la zona estudiada com a alguns aspectes bàsics de la seva conservació. Alguns dels punts que s'indiquen tot seguit es troben ja enunciats en la documentació del Pla especial de protecció de l'espai.

Durant el treball de camp no s'han efectuat tasques específiques adreçades a conèixer l'estat de les poblacions d'amfibis i rèptils i els factors o variables que incideixen en la conservació de les diverses espècies. Malgrat això, les problemàtiques que afecten les poblacions d'aquesta zona són equiparables a les que es produeixen en els territoris propers. Diverses obres fan referència més detallada a la problemàtica de la conservació d'aquests grups i una síntesi es troba a Llorente *et al.* (1995) i Lizana & Barbadillo (1997). És a partir de les problemàtiques exposades en aquestes obres, així com d'altres de caràcter local que incideixen sobre aspectes de conservació (Campany, 1993 i 2001; Rivera, 1998; Rivera & Sáez, en premsa) que s'efectuen propostes en aquest sentit.

5.1 Recomanacions sobre el coneixement dels amfibis i rèptils de l'àmbit d' estudi

- L'actualització permanent de la base de dades és una activitat que cal continuar perquè aquesta mantingui la seva utilitat.
- Caldria incrementar el nombre de referències a la vessant vallesana. En aquest sentit caldria efectuar prospeccions en aquest sector i, complementàriament, donar instruccions al Servei de Guarderia perquè faci atenció a la detecció i enregistrament de les observacions d'amfibis i rèptils quan efectuï tasques en aquesta zona.
- En una segona fase caldria plantejar treballs intensius que permetessin definir de forma més precisa la fenologia de les espècies i fer seguiment dels principals llocs de reproducció així com dels punts de posta de les espècies rares. Aquests aspectes són importants per a assolir una millor gestió del poblament d'amfibis al Parc.

5.2 Recomanacions sobre mesures de conservació dels amfibis i rèptils

- Aplicar les propostes sobre millores i manteniment dels punts d'aigua indicades al document *Recomanacions per a la millora i conservació dels llocs de reproducció dels amfibis a l'espai natural La Conreria – Sant Mateu – Céllecs* (Minuartia 1998).
- Evitar els abocaments de residus líquids als cursos, basses i altres masses d'aigua.
- Estudiar la creació de punts d'aigua en diversos sectors de l'espai protegit.
- Mantenir les tanques de vegetació i passadissos vegetals que connecten punts d'aigua amb les zones arbòries i arbustives del seu entorn.
- Efectuar controls periòdics dels punts d'aigua utilitzats per a la reproducció per part de les espècies rares d'amfibis, amb la finalitat de prevenir la seva alteració. Establir converses amb la propietat per fer-la coneixedora de l'interès de gestionar correctament el punt d'aigua.
- Evitar les actuacions que afectin les lleres, controlar les explotacions forestals en boscos de ribera i aplicar projectes de restauració de les formacions vegetals associades a cursos d'aigua.
- Controlar estrictament la circulació motoritzada per les lleres.
- Realitzar estudis específics per conèixer la incidència real dels atropellaments a les carreteres i pistes i adoptar les mesures adients per reduir-los.
- Efectuar activitats d'informació i divulgació de l'impacte que pot suposar l'alliberament de tortugues al·lòctones. Recollir les tortugues al·lòctones que es detectin en el medi natural.
- Efectuar activitats d'informació i divulgació de l'efecte negatiu dels peixos sobre les poblacions d'amfibis.
- Exercir un control per evitar la proliferació de gats i gossos abandonats a la zona.

- Efectuar activitats de divulgació sobre la funció ecològica dels amfibis i rèptils i d'informació sobre les llegendes inapropiades que s'associen a aquests animals.
- Impulsar l'abandó del tractament dels conreus amb productes fitosanitaris d'elevada toxicitat. Paral·lelament impulsar les pràctiques d'agricultura ecològica o integrada.
- Continuar amb les tasques destinades a prevenir i extingir els incendis forestals.

6. BIBLIOGRAFIA

BARBADILLO, J. LACOMBA, J.I., PÉREZ-MELLADO, V., SANCHO, V. & LÓPEZ-JURADO, L.F. 1999. *Anfibios y reptiles de la Península Ibérica, Baleares y Canarias*. GeoPlaneta. 419 pp.

CAMPENY R. 1983. *Contribució al coneixement de la reproducció i desenvolupament larvari de Bufo bufo spinosus Daudin en clima mediterrani*. Tesi de Llicenciatura. 362 pp. Inèdit.

CAMPENY R. 1985. Nota sobre l'alimentació del gripau comú durant l'època de reproducció en clima mediterrani. *I Sessió d'Estudis Mataronins*: 111-113.

CAMPENY R. 1989. Alteraciones morfológicas de las extremidades en las larvas de *Bufo bufo spinosus*. In : Fontanet & Horta (Eds.) *Treballs d'Ictiologia i Herpetologia. Treb. Soc. Cat. Ictio. Herp.*, 2 (1989): 181-185.

CAMPENY, R. 1993. Els llocs de reproducció dels amfibis al Maresme. Interès de la seva conservació. *Ieres Jornades Naturalistes del Maresme*. pp. 7-10.

CAMPENY, R. 1996. Amfibis del vessant oriental del Montnegre i el Corredor: distribució i primeres dades fenològiques. *I Trobada d'Estudiosos del Montnegre i el Corredor*. pp. 81-83. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

CAMPENY, R. 1999. Rèptils del vessant oriental del Montnegre i el Corredor: distribució i biòtops ocupats. *II Trobada d'Estudiosos del Montnegre i el Corredor*. pp. 95-100. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

CAMPENY, R. 2001. Activitats de coneixement i gestió del poblament d'amfibis al Parc Natural del Montnegre i el Corredor. *III Trobada d'Estudiosos del Montnegre i el Corredor*. pp. 45-48. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

CAMPENY R. & MONTORI A. 1985. Estructura de una població reproductora de *Bufo bufo* Daudin 1803, en el NE ibérico. *Publicaciones del Departamento de Zoología*, Barcelona, 11: 69-77.

CAMPENY R. & MONTORI A. 1988. Periode de reproduction, ponte et distribution spatiale d'une population de *Bufo bufo spinosus* dans le nord-est ibérique. *Vie et Milieu*, 38(1): 101-110.

CAMPENY R. & MONTORI A. 1995. Feeding of an Iberian population of *Bufo bufo* during the reproductive period. In: Llorente et al. (Eds.) *Scientia Herpetologica* 1995: 172-175.

CARCELLER, F. & IGLESIAS, . 1999. *Estudi de la biodiversitat a la conca del Besòs*.

GRAU, S. 1992. *Espai natural La Conreria – Sant Mateu – Céllecs*, 5. *La biodiversitat – VI*. Consell Comarcal del Maresme.

LIZANA, M. & BARBADILLO, L.J. 1997. *Legislación, protección y estado de conservación de los anfibios y reptiles españoles*. In: Pleguezuelos (ed.): *Distribución y biogeografía de los anfibios y reptiles en España y Portugal*. Monográfica Tierras del Sur. Universidad de Granada. Asociación Herpetológica Española: 477-516.

LLORENTE, G.A., MONTORI, A., SANTOS, X. & M.A. CARRETERO. 1995. *Atlas dels amfibis i rèptils de Catalunya i Andorra*. Edicions El Brau. 191 pp.

MALUQUER, J. 1916. Nota herpetològica. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 16: 55-63.

MALUQUER, J. 1917. *Les serps de Catalunya*. Musei Barcinonensis Scientiarum Naturalium Opera, Series Zoologica, VII. 97 pp + 8 làmines.

MINUARTIA, ESTUDIS AMBIENTALS. 1998. *Recomanacions per a la millora i conservació dels llocs de reproducció dels amfibis a l'espai natural La Conreria – Sant Mateu – Céllecs*. Consorci La Conreria – Sant Mateu – Céllecs. 22 pp + annex.

MINUARTIA, ESTUDIS AMBIENTALS. 2001. *Manteniment de la base de dades sobre amfibis al Parc del Montnegre i el Corredor i prospeccions en zones amb dèficit de dades*. Diputació de Barcelona, Servei de Parcs Naturals. 19 pp.

NATURALEA & MINUARTIA, 2001. *Projecte bàsic de recuperació mediambiental de l'entorn fluvial del riu Mogent*. Consorci per a la Defensa de la conca del Besòs.

PALAU, J. 1974. Nuevos datos sobre la distribución geográfica de los anfibios y reptiles ibéricos. *Doñana Acta Vertebrata*, 1: 19-27.

PALAU, J. & SCHMIDTLER, J. 1969. Notas para el estudio de la herpetofauna ibérica. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural (Biología)*, 67: 19-26.

- PRAT, N., RIERADEVALL, M., MUNNÉ, A. & CHACON, G. 1996. *La qualitat ecològica del Besòs i el Llobregat. Informe 1994-1995*. Diputació de Barcelona, Àrea de Medi Ambient. 102 pp.
- RIVERA, X. 1998. *Introducció als coneixements biològics dels amfibis i rèptils del pantà de Vallvidrera i propostes de gestió per al manteniment i millora de la població amfíbia de la zona*. Treballs de la Societat Catalana d'Herpetologia, 3: 57 pp.
- RIVERA, X. & SÁEZ, R. 1999. Creació i condicionament de punts d'aigua per a la reproducció d'amfibis, a les valls del Pomar de Dalt i de l'Amigó (Badalona). *Llibre de resums de les IV Jornades Herpetològiques Catalanes*: 29.
- RIVERA, X. & SÁEZ, R. 2000. Els amfibis i rèptils de la serralada de Marina. *Llibre de resums de les V Jornades herpetològiques catalanes*, Mequinensa 6-8 d'octubre de 2000: 20.
- RIVERA, X. & SÁEZ, R. (En premsa). *Els amfibis i els rèptils de les serralades de Marina i Litoral*. In: Carceller et al.: El medi natural de la serralada de Marina. Ajuntament de Badalona.
- RIVERA, X. & SIMÓN, J.G. 1999. Diseños en la coloración dorsal de *Salamandra salamandra* (Linnaeus, 1758), de una población de Badalona (Catalunya). *Butlletí de la Societat Catalana d'Herpetologia*, 14: 71-77.
- RIVERA, X., SIMÓN, J.G. & MELERO, J.A. 1999 a. Observaciones en el ciclo larvario de *Salamandra salamandra* (Linnaeus, 1758), de una población de Catalunya (Nordeste de la Península Ibérica). *Butlletí de la Societat Catalana d'Herpetologia*, 14: 62 – 69.
- RIVERA, X., SIMÓN, J.G., MELERO, J.A., URÍOS, N. & VILAGROSA, A. 1999 b. La influencia de la humedad relativa, la temperatura y la pluviosidad, en la actividad de *Salamandra salamandra* (L.), en una población de Catalunya (Nordeste de la Península Ibérica). *Butlletí de la Societat Catalana d'Herpetologia*, 14: 48-55.
- RIVERA, X., SIMÓN, J.G., MELERO, J.A., URÍOS, N. & VILAGROSA, A. 1999 c. El ciclo de actividad de *Salamandra salamandra* (L.) en una población de Catalunya (Nordeste de la Península Ibérica). *Butlletí de la Societat Catalana d'Herpetologia*, 14: 56 – 61.
- ROIG, J.M., MONTORI, A., CARRETERO, M.A., LLORENTE, G.A. & SANTOS, X. 2000. Distribució dels rèptils al Parc Natural del Montnegre i el Corredor. *IVes Jornades Naturalistes del Maresme*. pp. 31-47.

URÍOS, N. 1986. *Introducció al coneixement dels amfibis a part de les valls de l'Amigó i el Pomar de Dalt*. Inèdit. Escola de Natura Angeleta Ferrer. Ajuntament de Badalona.

VIVES BALMAÑA, M.V. 1990. *Contribució al coneixement de la fauna herpetològica de Catalunya*. Institut d'Estudis Catalans. Arxiu de la Secció de Ciències, XCI. 297 pp.